

**Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Kaliszu**

**OCENA STANU SANITARNEGO
I SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA
POWIATU KALISKIEGO**

Stan na dzień 31 grudnia 2018 roku

Kalisz, styczeń 2019 r.

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
I. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŻNYCH	6
1.1. Działania związane z zapobieganiem epidemiom chorób zakaźnych.....	6
1.2. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych.....	7
1.2.1. Zatrucia i zakażenia pokarmowe.....	10
1.2.2. Wirusowe zapalenia wątroby.....	12
1.2.3. Zachorowania na choroby zakaźne wieku dziecięcego.....	13
1.2.4. Zachorowania na grypę.....	15
1.3. Programy wykorzenia chorób zakaźnych w Polsce.....	16
1.4. Realizacja szczepień ochronnych.....	16
1.5. Podsumowanie.....	17
1.6. Wnioski.....	17
II. JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA	18
2.1. Ocena jakości wody.....	21
2.2. Wodociągi o produkcji 1001-10000 m ³ /d.....	30
2.3. Wodociągi o produkcji 101-1000 m ³ /d.....	30
2.4. Wodociągi o produkcji <100m ³ /d.....	39
2.5. Podsumowanie.....	40
III. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ I	
KAPIELISK	42
3.1. Hotele.....	42
3.2. Motele.....	42
3.3. Inne obiekty świadczące usługi noclegowe.....	42
3.4. Obiekty wczasowo-turystyczne.....	42
3.5. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu i solaria.....	43
3.6. Ustępy publiczne.....	43
3.7. Cmentarze i Zakłady Usług Pogrzebowych.....	43
3.8. Kąpieliska.....	43
3.9. Interwencje.....	44
3.10. Podsumowanie.....	44
IV. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW OPIEKI ZDROWOTNEJ	45
4.1. Zakłady opieki zdrowotnej – ogółem.....	45
4.2. Zakłady leczenia zamkniętego.....	46
4.2.1. Stan techniczny i funkcjonalny szpitali.....	46
4.2.2. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku w otoczeniu szpitali.....	48
4.2.3. Zaopatrzenie w wodę.....	49
4.2.4. Odprowadzanie ścieków.....	51
4.2.5. Dezynfekcja.....	52
4.2.6. Komory dezynfekcyjne.....	52
4.2.7. Sterylizacja.....	52
4.2.8. Gromadzenie i unieszkodliwianie odpadów.....	53
4.2.9. Pralnictwo i gospodarka bielizną szpitalną.....	54
4.2.10. Żywnienie pacjentów w szpitalach.....	55
4.3. Zakłady Lecznictwa Ambulatoryjnego.....	55

4.3.1. Postępowanie z czystą i brudną bielizną	56
4.3.2 Postępowanie z odpadami medycznymi	56
4.3.3. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku.....	56
4.3.4. Ocena procedur dezynfekcyjnych oraz w zakresie antyseptyki rąk personelu	56
4.3.5. Ocena procedur sterylizacyjnych	56
4.4. Praktyki lekarskie	56
4.4.1. Postępowanie z czystą i brudną bielizną	56
4.4.2. Postępowanie z odpadami medycznymi	56
4.4.3. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku.....	56
4.4.4. Ocena procedur dezynfekcyjnych i antyseptyki rąk.....	57
4.4.5. Ocena procedur sterylizacyjnych	57
4.5. Praktyki pielęgniarskie	57
4.6. Podsumowanie	57
V. WARUNKI SANITARNO - HIGIENICZNE ŚRODOWISKA PRACY	58
5.1. Działalność kontrolna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego.....	58
5.1.1. Struktura zatrudnienia	58
5.1.2. Narażenie na czynniki szkodliwe dla zdrowia	58
5.1.3. Kontrole w ramach nadzoru	59
5.1.4. Czynniki rakotwórcze i mutagenne w środowisku pracy.....	60
5.1.5. Nadzór nad zakładami ochrony zdrowia stosującymi cytostatyki	60
5.1.6. Czynniki biologiczne w środowisku pracy	60
5.1.7. Nadzór nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi	61
5.2. Choroby zawodowe.....	61
5.3. Podsumowanie	62
VI. WARUNKI SANITARNE W SZKOŁACH I INNYCH PLACÓWKACH	
 OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH.....	63
6.1. Nadzór nad placówkami oświatowo - wychowawczymi	63
6.2. Funkcjonalność i stan techniczny budynków	63
6.3. Wodociągi i kanalizacja	64
6.4. Sale gimnastyczne	64
6.5. Meble szkolne	64
6.6. Rozkłady zajęć szkolnych	64
6.7. Dożywianie w szkołach.....	65
6.8. Opieka medyczna	65
6.9. Nadzór nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi	65
6.10. Wypoczynek dzieci i młodzieży.....	66
6.11. Podsumowanie	66
VII. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW	
 UŻYTKU	67
7.1. Zakres nadzoru sanitarnego.....	67
7.2. Najczęściej stwierdzane uchybienia w poszczególnych grupach obiektów.....	68
7.2.1. Sklepy spożywcze (z wyłączeniem super- i hipermarketów)	68
7.2.2. Zakłady żywienia zbiorowego – otwarte	68
7.2.3. Zakłady żywienia zbiorowego – zamknięte	68
7.2.4. Sklepy spożywcze (z wyłączeniem super- i hipermarketów)	69

7.2.5. Piekarnie oraz wytwórnie naturalnych wód mineralnych, naturalnych wód źródlanych i stołowych.....	69
7.3. Stan sanitarny środków transportu żywności	69
7.4. Jakość zdrowotna środków spożywczych	69
7.5. Ocena spraw załatwianych w systemie RASFF	70
7.6. Ocena sposobu żywienia	70
7.7. Podsumowanie	71
VIII. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA	72
8.1. Podsumowanie	76
IX. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	77
X. WNIOSKI.....	80

WSTĘP

GŁÓWNY CEL DZIAŁALNOŚCI POWIATOWEJ STACJI SANITARNO – EPIDEMIOLOGICZNEJ w KALISZU

Głównym celem działalności Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Kaliszu w roku 2018 było promowanie zdrowego stylu życia, nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz bezpieczeństwem zdrowotnym wody, zapobieganie powstawaniu chorób i zaburzeń zdrowia, w tym chorób zakaźnych, nadzór nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy, a zwłaszcza zapobieganie powstawaniu chorób zawodowych, i innych chorób związanych z warunkami pracy, poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego z zakresu zdrowia publicznego oraz prowadzenie działalności przeciwepidemicznej.

GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁANIA POWIATOWEJ STACJI SANITARNO – EPIDEMIOLOGICZNEJ w KALISZU

1. Prowadzenie nadzoru nad realizacją programu obowiązkowych szczepień ochronnych.
2. Sprawowanie nadzoru nad bezpieczeństwem żywności i żywienia zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego.
3. Monitoring suplementów diety, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz środków spożywczych wzbogaconych wprowadzanych po raz pierwszy do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
4. Wzmożenie nadzoru nad produktami wprowadzonymi do obrotu mogącymi stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzi.
5. Wykonywanie analiz mikrobiologicznych próbek żywności pobieranych w ramach urzędowej kontroli i monitoringu, w celu ciągłego nadzoru laboratoryjnego nad bezpieczeństwem żywności.
6. Sprawowanie bieżącego nadzoru sanitarnego nad bezpieczeństwem zdrowotnym wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, a także wody w kąpieliskach oraz pływalniach.
7. Zapobieganie powstawaniu chorób zakaźnych poprzez sprawowanie bieżącego nadzoru sanitarnego nad obiektami użyteczności publicznej.
8. Prowadzenie nadzoru nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy celem wzmocnienia ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy.
9. Przeciwdziałanie narkomanii poprzez monitorowanie i koordynowanie działań w zakresie realizacji polityki państwa w obszarze środków zastępczych,
10. Sprawowanie nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin, detergentów, prekursorami narkotyków kat. 2 i 3, produktów biobójczych oraz ich stosowaniem w działalności zawodowej.
11. Sprawowanie nadzoru nad warunkami nauczania, wychowania, opieki oraz wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży.
12. Wzmożenie nadzoru sanitarnego nad stanem sanitarno – technicznym placów zabaw przy placówkach oświatowo – wychowawczych oraz innych.
13. Realizowanie niezbędnych czynności zapobiegawczych lub kontrolnych w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa sanitarnego i niezwłoczne przekazywanie informacji, w tym zakresie do organów wyższego stopnia.
14. Sprawowanie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych w nowoprojektowanych lub modernizowanych obiektach, przy realizacji przedsięwzięć oraz ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

15. Inicjowanie zadań w obszarze edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia zgodnych z potrzebami społeczności lokalnych, w tym związanych ze specyficzną sytuacją epidemiologiczną miasta Kalisza.
16. Dostosowywanie struktur organizacyjnych, rozszerzenie zakresu akredytacji badań laboratoryjnych oraz rozwijanie efektywności poboru i transportu próbek do laboratoriów w celu usprawnienia funkcjonowania Państwowej Inspekcji Sanitarnej.
17. Podnoszenie kwalifikacji pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej poprzez udział w szkoleniach oraz samokształcenie.

W ocenie stanu sanitarnego ujęto sytuację epidemiologiczną w zakresie chorób zakaźnych oraz wyniki nadzoru sanitarnego prowadzonego przez poszczególne sekcje – stanowiska Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kaliszu. Prezentowane w ww. dokumencie dane liczbowe pochodzą ze sprawozdań statystycznych za rok 2018 realizowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu w ramach programu badań statystycznych.

Ocena stanu sanitarnego i sytuacja epidemiologiczna powiatu kaliskiego w roku 2018 roku jest dostępna również na stronie internetowej pod adresem:

<http://www.psse-kalisz.pl/>

I. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŹNYCH

1.1. Działania związane z zapobieganiem epidemiom chorób zakaźnych

Podejmowane w 2018 roku działania wynikały z sytuacji epidemiologicznej i dotyczyły:

- Nadzoru nad zgłaszalnością chorób zakaźnych, a w szczególności chorób inwazyjnych.
- Wzmoczonego nadzoru nad zgłaszalnością podejrzeń i zachorowań na odrę oraz diagnostyką w kierunku potwierdzenia lub wykluczenia odry.
- Zapobiegania szerzeniu się zachorowań wywołanych przez *Neisserię meningitidis* poprzez nadzór nad chemioprophylaktyką osób z kontaktu z chorym.
- Nadzoru nad osobami z zatruciem pokarmowym wywołanym *Salmonellą* i kierowaniem osób z bliskiego kontaktu na badania w kierunku nosicielstwa.
- Nadzoru nad osobami z kontaktu z chorymi na gruźlicę prątkującą.
- Kierowania na szczepienia p/wzw B osób zakażonych wirusem HCV oraz osób z bliskiego kontaktu z zakażonymi wirusem HBV.

- Zapobiegania wścieklicznie poprzez prowadzenie dochodzeń epidemiologicznych wśród osób pokąsanych, nadzór nad osobami szczepionymi przeciwko wścieklicznie, współpracę z innymi Powiatowymi Stacjami Sanitarno-Epidemiologicznymi, na terenie których dochodziło do zagrożeń (występowały pokąsania) oraz stałą współpracę z Inspekcją Weterynaryjną.

1.2. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

Sytuacja epidemiologiczna większości chorób zakaźnych na terenie powiatu ziemskiego, podobnie jak w latach ubiegłych, kształtowała się pomyślnie. Nie zarejestrowano żadnego zachorowania na dur brzuszny i dury rzekome, a zachorowania, przeciwko którym prowadzone są od szeregu lat obowiązkowe szczepienia ochronne utrzymywały się na bardzo niskim poziomie lub nie występowały w ogóle (np. błonica, różyczka, tężec, nagminne porażenie dziecięce, odra, wścieklizna).

W roku 2018 wzrosła zapadalność na wirusowe zapalenia wątroby typu B i C i wynosiła 2,4, ogółem zarejestrowano 20 zachorowań (w 2017 roku zapadalność wynosiła 1,5, zachorowań było 12) (*rozd.I.2.2*).

W roku 2018 odnotowano 1 zgon z powodu choroby zakaźnej. Była to 64 letnia kobieta, u której stwierdzono zgon z powodu marskości wątroby w przebiegu przewlekłego wirusowego zapalenia wątroby typu C.

W 2018 roku na terenie powiatu ziemskiego kaliskiego nie zarejestrowano ogniska chorób szerzących się drogą pokarmową, analogicznie w roku 2017 zarejestrowano 3 ogniska.

Choroby inwazyjne

W roku 2018 nie odnotowano ognisk epidemicznych chorób inwazyjnych spowodowanych przez *Haemophilus influenzae*, *Streptococcus pneumoniae* i *Neisseria meningitidis*. Zarejestrowano 1 zachorowanie na Inwazyjną Chorobę Meningokokową

Tab. 1. Choroby inwazyjne - zachorowalność w latach 2011 – 2018

Choroby inwazyjne wywołane przez:	2011r.	2012r.	2013r.	2014r.	2015r.	2016r.	2017r.	2018r.
<i>Haemophilus influenzae</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Neisseria meningitidis</i> – (posocznica, zap. opon m-r.)	0	1	0	0	0	1	1	1
<i>Streptococcus pneumoniae</i> – (posocznica, zap. opon m-r. i mózgu)	0	0	0	1	0	0	1	0

Borelioza

W bieżącym roku sprawozdawczym znacznie zmalała liczba zachorowań na boreliozę. Zarejestrowano 8 przypadków przy wsp. zap. 1,0. Porównywalnie, w roku 2017 było 22 zachorowań (wsp. zap. 2,6). W jednym przypadku rozpoznano postać stawową boreliozy, w pozostałych 7 przypadkach była to postać skórna (rumień wędrujący).

W trakcie dochodzeń epidemiologicznych ustalono, że w większości narażenie na ukłucie przez kleszcza wystąpiło u osób odwiedzających zalesione tereny powiatu kaliskiego. Wśród chorych były 4 narażenia zawodowe: 3 rolników i 1 leśnik.

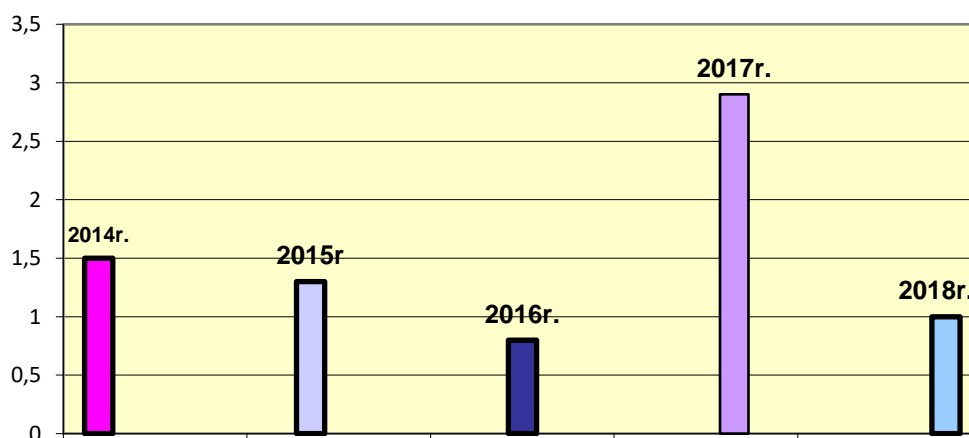
Strukturę zachorowań na boreliozę w latach 2014-2018 w powiecie ziemskim przedstawia umieszczona poniżej tabela i wykres:

Tab. 2. Struktura zachorowań na boreliozę w ostatnich 5 latach w powiecie ziemskim.

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2014r.		2015r.		2016r.		2017r.		2018r.	
	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach..	Wsp. zap.	L. zach..	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.
Borelioza	12	1,5	11	1,3	7	0,8	24	2,9	8	1,0

Współczynnik zapadalności na 10 tys. mieszkańców

Borelioza

Ryc. 1 - Borelioza - zachorowalność w latach 2014 – 2018 w powiecie ziemskim

Pokasania osób przez zwierzęta - narażenia na wściekliznę

W roku 2018 zgłoszono 56 przypadków pokąsań przez zwierzęta, do których doszło na terenie powiatu ziemskiego oraz 3 przypadki osób pokąsanych na terenie innych powiatów. Porównywalnie w roku 2017 zgłoszono 76 przypadków. Szczepieniom poddano 15 osób. Pozostałych 41 osób zostało zwolnionych ze szczepień p/wściekliznie dzięki wykluczeniu wścieklizny u badanych zwierząt przez lekarzy weterynarii. Jest to efekt

współpracy z Inspekcją Weterynaryjną oraz innymi Powiatowymi Inspekcjami Sanitarnymi. Zachorowań na wściekliznę u ludzi nie stwierdzono.

Neuroinfekcje

W roku sprawozdawczym 2018 znacznie spadła zachorowalność na neuroinfekcje. Zarejestrowano 3 przypadki zachorowań (wsp. zap. 0,4). Porównywalnie w roku 2017 było 13 zachorowań (wsp. zap. 1,6).

Wśród zachorowań stwierdzono:

- 1 przypadek zapalenia opon mózgowych wywołanych przez *Neisseria meningitidis*.
- 2 przypadki zapalenia opon mózgowych na tle wirusowym nieokreślonym.

Wszystkie osoby były hospitalizowane.

Zachorowanie na Inwazyjną Chorobę Meningokokową wystąpiło u 49 letniej kobiety, u której rozpoznano zapalenie opon mózgowych oraz posocznice wywołaną przez *Neisseria Meningitidis*. Chemioprofilaktyce poddano 3 osoby z bliskiego otoczenia.

Gruźlica

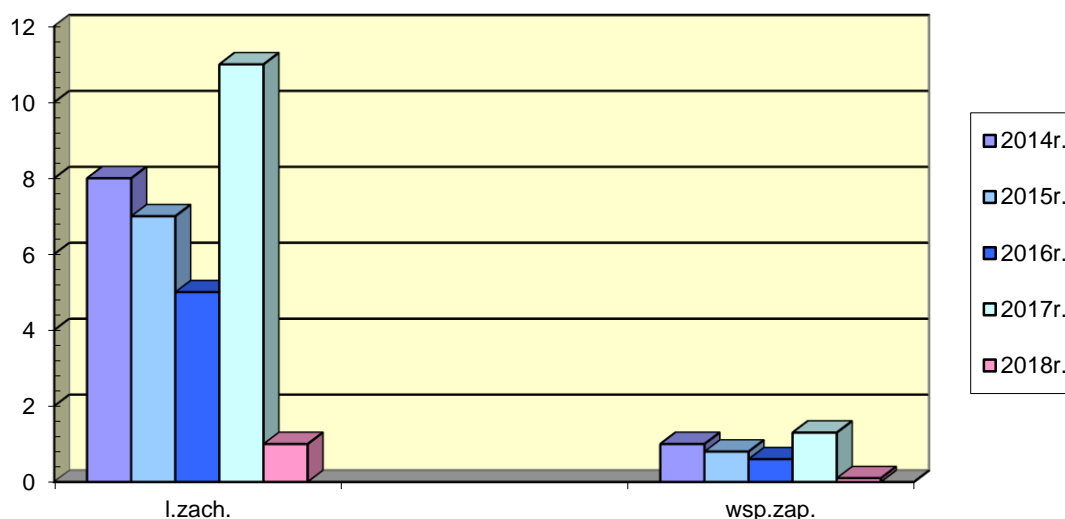
W 2018 roku odnotowano znaczny spadek zachorowań na gruźlicę płuc postaci zakaźną w stosunku do roku ubiegłego. Zarejestrowano 1 przypadek (wsp. zap. 0,1). Porównywalnie w 2017 roku było 11 zachorowań (wsp. zap. 1,3). Zachorowanie na gruźlicę płuc postaci zakaźną wystąpiło u emerytowanego mężczyzny w wieku 86 lat.

Przebieg zachorowań w ostatnich pięciu latach przedstawia poniższa tabela i wykres:

Tab.3. Liczba zachorowań i zapadalność na gruźlicę płuc postaci zakaźną w latach 2014-2018

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2014		2015		2016		2017		2018	
	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.
Gruźlica płuc postać zakaźna	8	1,0	7	0,8	5	0,6	11	1,3	1	0,1

*Współczynnik zapadalności na 10 tys. Mieszkańców

Ryc. 2. Liczba zachorowań i zapadalność na gruźlicę płuc w latach 2014 - 2018

Choroby weneryczne

W bieżącym roku sprawozdawczym na terenie powiatu ziemskiego ilość zachorowań utrzymała się na tym samym poziomie w stosunku do roku poprzedniego. Zgłoszono ogółem 5 zachorowań na choroby przenoszone drogą płciową przy wsp, zap. 0,6. W 2017 roku było również 5 zachorowań przy wsp, zap. 0,6.

1.2.1. Zatrucia i zakażenia pokarmowe

Zmniejszyła się liczba zatruc i zakażeń pokarmowych w roku 2018 w stosunku do roku ubiegłego i wynosiła 534 zgłoszonych zachorowań przy wsp. zap. 64,2. Porównywalnie w 2017 roku zarejestrowano 647 przypadków (wsp. zap. 77,8). W większości zgłaszano zatrucia pokarmowe o nieokreślonej etiologii (bakteryjne i wirusowe) – 460 przypadków, co stanowi 86,2% ogółu zachorowań. Zatruc pokarmowych o określonej etiologii wirusowej (rota i adenowirusy) było 31, co stanowi 5,8%. Pozostałe 43 zachorowania miały tło bakteryjne w tym 13 zachorowań wywołanych *Salmonellą* i 30 zachorowań wywołanych przez *Clostridium difficile*.

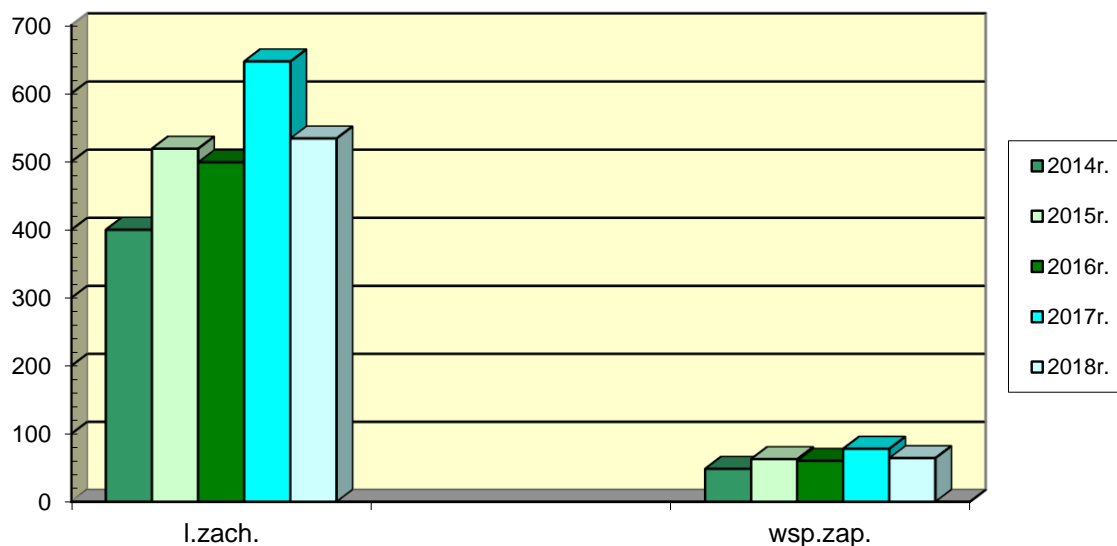
Zrejstrowano 8 tymczasowych nosicieli salmonelloz, w 6 przypadkach były to osoby z kontaktu z chorym, 2 pozostałe przypadki to osoby ubiegające się o pracę.

Strukturę zachorowań na zatrucia i zakażenia pokarmowe w ostatnich pięciu latach przedstawia tabela i wykres :

Tab. 4. Strukturę zachorowań na zatrucia i zakażenia pokarmowe w latach 2014 – 2018 w powiecie kaliskim

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2014		2015		2016		2017		2018	
	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.
Zatrucia pokarmowe	400	48,4	519	62,7	499	60,2	647	78,0	534	64,2

*Współczynnik zapadalności na 10 tys. mieszkańców.

Ryc. 3. Zatrucia i zakażenia pokarmowe – liczba zachorowań i zapadalność w latach 2014 – 2018 w powiecie kaliskim.

Biegunki u dzieci do lat 2

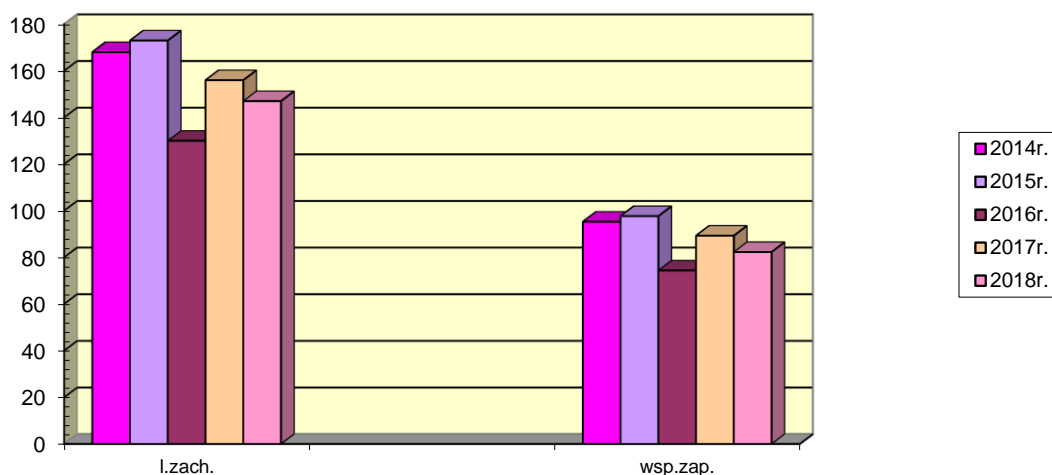
W bieżącym roku sprawozdawczym zmalała liczba biegunek u dzieci do lat 2, zarejestrowano 147 przypadków, przy współczynniku zapadalności 82,3, liczonym na 1000 dzieci do lat 2 w powiecie ziemskim. Porównywalnie w roku 2017 zgłoszono 156 zachorowań (wsp. zap. 89,3). W 78,2% biegunki wystąpiły na tle zakażeń o bliżej nieokreślonej etiologii (115 zachorowań). Zatruc pokarmowych o etiologii wirusowej było 28 co stanowi 19,1%. Pozostałe 4 przypadki to biegunki na tle salmonellozowym.

Z ogólnej liczby zachorowań hospitalizowanych było 37 dzieci, co stanowi 25,2%. Zgonów nie stwierdzono.

Tab. 5. Liczba zachorowań i zapadalność na biegunki u dzieci do lat 2 w powiecie kaliskim w latach 2014-2018

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2014		2015		2016		2017		2018	
	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.
Biegunki u dzieci do lat 2	168	95,3	173	97,7	130	74,4	156	89,3	147	82,3

* Współczynnik zapadalności na 1000 dzieci do lat 2 w powiecie ziemskim kaliskim

Ryc. 4. Biegunki u dzieci do lat 2 – liczba zachorowań i zapadalność w latach 2014- 2018

1.2.2. Wirusowe zapalenia wątroby

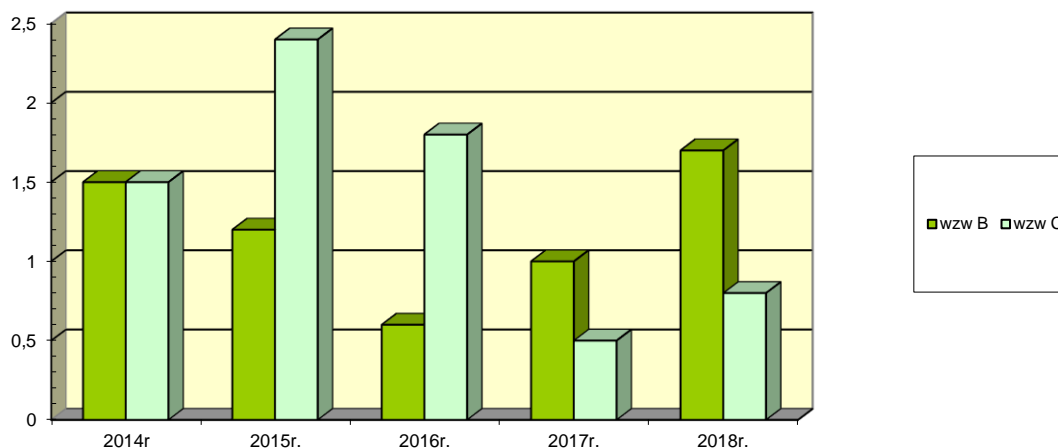
W bieżącym roku sprawozdawczym wzrosła liczba zachorowań na wirusowe zapalenia wątroby B i C, ogółem zarejestrowano 21 przypadków przy wsp. zap. 2,5. Porównywalnie w 2017 roku zarejestrowano 12 zachorowań przy wsp. zap. 1,5.

Przebieg zachorowań i zapadalność w ostatnich pięciu latach przedstawia tabela 6.

Tab. 6. Struktura zachorowań i zapadalność na wirusowe zapalenia wątroby według typów w latach 2014- 2018

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2014		2015		2016		2017		2018	
	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.
WZW B	12	1,5	10	1,2	5	0,6	8	1,0	14	1,7
WZW C	12	1,5	20	2,4	15	1,8	4	0,5	6	0,8
WZW inne- nieokreślone	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	24	2,9	30	3,6	20	2,4	12	1,5	20	2,5

*Współczynnik zapadalności na 10 tys. mieszkańców

Ryc. 5 – Wirusowe zapalenie wątroby – zapadalność w latach 2014-2018 w powiecie kaliskim

Wirusowe zapalenie wątroby typu B

Liczba zachorowań w roku 2018 w stosunku do roku ubiegłego wzrosła i wynosiła 14 zgłoszonych przypadków przy wsp. zap. 1,7. W roku 2017 było 8 zachorowań (wsp. zap. 1,0). Zachorowania dotyczyły 8 kobiet i 6 mężczyzn. Wszystkie zachorowania rozpoznano jako postać przewlekłą. Nie ustalono źródeł zakażenia.

Ustalone w dochodzeniu epidemiologicznym osoby z kontaktu z chorymi skierowano do lekarzy rodzinnych celem zakwalifikowania do szczepień ochronnych p/wzw typu B.

Wirusowe zapalenie wątroby typu C

W roku sprawozdawczym 2018 wzrosła liczba zachorowań na wzw typu C i wynosiła 7 zgłoszonych przypadków, przy wsp. zap. 0,8. Porównywalnie w 2017 roku były 4 zachorowania (wsp. zap. 0,5). Zachorowania dotyczyły 4 kobiet i 3 mężczyzn. W jednym przypadku zachorowanie miało związek z narażeniem zawodowym, była to salowa. Wszystkie zachorowania rozpoznano jako postać przewlekłą.

W 2018 roku zarejestrowano 38 nowo wykrytych nosicieli wirusa HCV. Wśród nosicieli były 24 kobiety i 14 mężczyzn. Osoby chore i nosiciele skierowano do lekarzy rodzinnych celem zakwalifikowania do szczepień ochronnych p/wzw typu B.

1.2.3. Zachorowania na choroby zakaźne wieku dziecięcego

Ospa wietrzna - w roku sprawozdawczym 2018 w powiecie ziemskim zaobserwowano znaczny spadek zachorowań na ospę wietrzną, zarejestrowano 370 przypadków (wsp. zap. 44,5). Porównywalnie w 2017 roku odnotowano 638 zachorowań (wsp. zap. 76,9). Wśród

chorych 5 osób było wcześniej zaszczepionych przeciwko ospie wietrznej. (wykres słupkowy-ryc.6).

Różyczka – w roku 2018 podobnie do roku ubiegłego nie odnotowano zachorowań na różyczkę. Brak zarejestrowanych zachorowań jest wynikiem prowadzonej weryfikacji poprzez wysyłanie do Państwowego Zakładu Higieny próbek laboratoryjnych od osób podejrzanych o zachorowanie na różyczkę w celu potwierdzenia lub wykluczenia. (wykres słupkowy - ryc.6).

Krztusiec – w roku 2018 zarejestrowano 1 przypadek zachorowania na krztusiec przy wsp. zap. 0,1. Porównywalnie w 2017 roku nie zarejestrowano żadnego zachorowania na krztusiec. (wykres słupkowy – ryc.6).

Świnka – w roku sprawozdawczym 2018 zarejestrowano 2 przypadki zachorowania przy wsp. zap. 0,2. Porównywalnie w roku 2017 zachorowała 1 osoba (wsp. zap. 0,1). Wśród chorych był 7 letni chłopiec wcześniej zaszczepiony 1 dawką oraz 25 letni mężczyzna nie szczepiony przeciwko śwince. (wykres słupkowy – ryc.6).

Analiza zachorowań na świnkę, różyczkę i krztusiec w ostatnich 5 latach ukazuje pomyślną sytuację epidemiologiczną, która jest efektem kontynuacji obowiązkowych szczepień ochronnych (wykres słupkowy - ryc.6).

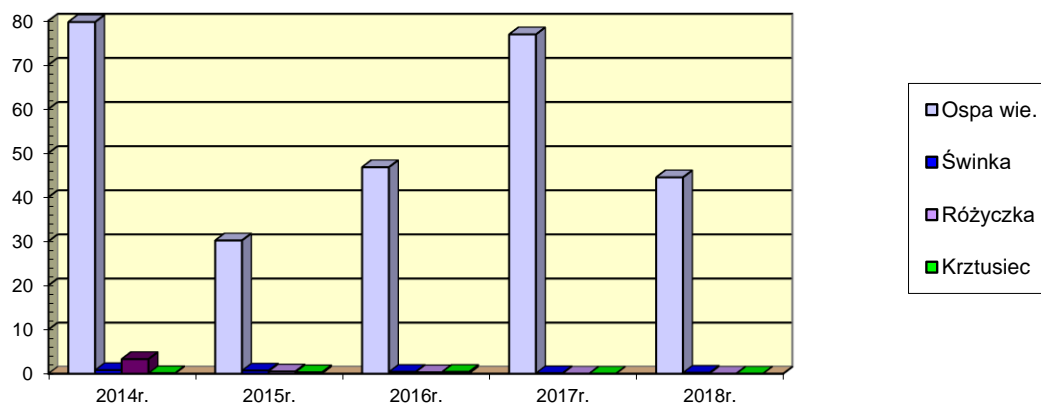
Odra – w roku 2018 podobnie jak w latach ubiegłych nie odnotowano zachorowań. Zarejestrowano 1 przypadek podejrzenia zachorowania na odrę u 19 mężczyzny, chorobę wykluczono poprzez uzyskanie ujemnych wyników wykonanych przez laboratorium Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie.

Tab.7. Zapadalność i zachorowalność na ospę wietrzną, świnkę, różyczkę i krztusiec w powiecie kaliskim, w latach 2014-2018

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2014		2015		2016		2017		2018	
	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.
Ospa wietrzna	659	79,7	250	30,2	388	46,8	638	76,9	370	44,5
Świnka	7	0,8	6	0,7	3	0,4	1	0,1	2	0,2
Różyczka	27	3,3	4	0,5	2	0,3	0	0	0	0

Krztusiec	1	0,1	3	0,3	3	0,4	0	0	1	0,1
-----------	---	-----	---	-----	---	-----	---	---	---	-----

*Współczynnik zapadalności na 10 tys. mieszkańców

Ryc. 6 – Choroby wieku dziecięcego – zapadalność w latach 2014 -2018 w powiecie kaliskim

1.2.4. Zachorowania na grypę

W 2018 roku w powiecie ziemskim kaliskim odnotowano znaczny wzrost zgłoszonych zachorowań na przypadki grypopodobne - zarejestrowano 12204 przypadki zachorowań przy wsp. zap. 1468,2. Porównywalnie w roku 2017 zgłoszono 7060 zachorowań na przypadki grypopodobne (wsp. zap. 851,2). Hospitalizowano 18 osób z powodu ciężkiego przebiegu choroby. Zgonów nie było.

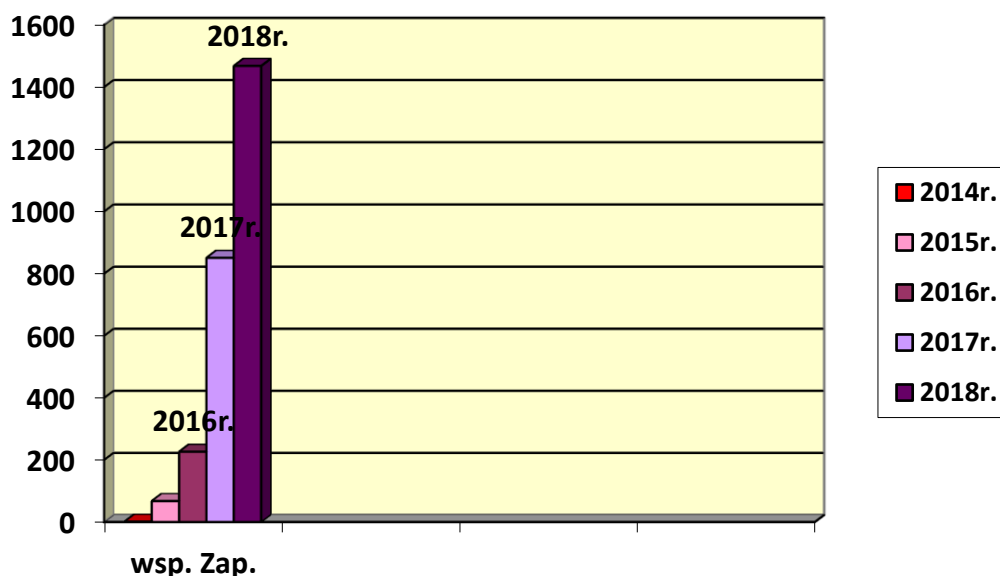
Najwięcej bo 6038 zachorowań dotyczyło osób w przedziale wiekowym od 15 do 64 roku życia, najmniej zachorowało osób w wieku powyżej 65 lat – 1130 zachorowań.

Sezonowość – najwięcej przypadków grypopodobnych odnotowano w I kwartale 2018 roku, zgłoszono 7721 zachorowań, co stanowi 63,3 % ogółu zachorowań. W IV kwartale zarejestrowano 2704 zachorowania (22,2%), w II kwartale zgłoszono 1004 zachorowania, co stanowi 8,2%; najmniej zachorowań odnotowano w III kwartale - 775 zgłoszeń, tj 6,3% ogółu zachorowań.

Tab.8. Liczba zachorowań na grypę i przypadki grypopodobne w latach 2014 – 2018

Jednostka chorobowa	2014		2015		2016		2017		2018	
	L. zach.	Wsk. zap.	L. zach.	Wsk. zap.	L. zach.	Wsk. zap.	L. zach.	Wsk. zap.	L. zach.	Wsk. zap.
Powiat ziemski kaliski	9	1,1	560	67,6	1879	226,6	7060	851,2	12204	1468,2

* zapadalność obliczono na 10 000 ludności

Ryc. 7. Grypa i zachorowania grypopodobne - zapadalność w latach 2014 – 2018 w powiecie ziemskim

1.3. Programy wykorzenia chorób zakaźnych w Polsce

Realizacja programu eradykacji poliomyelitis na terenie powiatu ziemskiego polegała na nadzorze nad wykonawstwem szczepień oraz monitoringu ostrych porażen wiotkich. W bieżącym roku sprawozdawczym realizowano także program WHO dotyczący eliminacji odry i różyczki poprzez sprawowanie nadzoru nad uzyskaniem wysokiego odsetka dzieci zaszczepionych oraz poprzez wysyłanie do Państwowego Zakładu Higieny próbek laboratoryjnych od osób podejrzanych o zachorowanie w celu potwierdzenia lub wykluczenia różyczki/odry.

W roku 2018 nie zgłoszono ostrych porażen wiotkich u dzieci do 15 roku życia.

1.4. Realizacja szczepień ochronnych.

Realizacja programu szczepień ochronnych w roku 2018 odbywała się w 18 podmiotach leczniczych. Wszystkie placówki zostały poddane kontroli w zakresie szczepień ochronnych. W roku sprawozdawczym przeprowadzono 20 kontroli, w tym 2 kontrole interwencyjne związane ze zgłoszeniem przez podmioty lecznicze niezachowania łańcucha chłodniczego związanego z przechowywaniem szczepionek.

W zakresie transportu i przestrzegania terminów ważności szczepionek nieprawidłowości nie stwierdzono.

W roku sprawozdawczym zarejestrowano 9 przypadków odczynów poszczepiennych. Wszystkie niepożądane odczyny poszczepienne zakwalifikowano jako łagodne bez konieczności hospitalizacji z pełnym powrotem do zdrowia.

W roku 2018 prowadzono postępowanie administracyjne wobec rodziców/opiekunów prawnych uchylających się od szczepień ochronnych 103 dzieci w tym zgłoszonych w roku sprawozdawczym 35. Na skutek prowadzonego postępowania poddano szczepieniom 17 dzieci, 7 spraw przekazano zgodnie z kompetencją do właściwych PPIS. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu wystawił 4 tytuły wykonawcze skierowane do Wojewody Wielkopolskiego w celu nałożenia grzywny.

1.5. Podsumowanie

1. Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych na terenie powiatu ziemskiego podobnie jak w roku ubiegłym, kształtowała się pomyślnie.
2. Spadek zachorowań większości chorób zakaźnych jest efektem kontynuacji obowiązkowych szczepień ochronnych.
3. Objęcie od 2003 roku obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi wszystkich dzieci doprowadziło do spadku zachorowań na różyczkę i wyeliminowania różyczki wrodzonej.

1.6. Wnioski

1. Propagowanie szczepień ochronnych zalecanych przeciwko chorobom zakaźnym szczególnie niebezpiecznych dla dzieci, odniosłoby efekt w postaci zmniejszenia zagrożeń zachorowań wywołanych przez takie patogeny, jak: meningokoki, rotawirusy, wirus ospy wietrznej.
2. Wprowadzenie szerokiej akcji szczepień przeciwko grypie sezonowej zapobiegłoby wystąpieniu ewentualnych epidemii grypy w przyszłości.
3. Efekt współpracy z Inspekcją Weterynaryjną umożliwi odstępianie od szczepień p/wścieklicznie ludzi narażonych podczas pokąsań przez zwierzęta.
4. W związku z występowaniem nadal ognisk epidemicznych zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu A w Polsce i innych krajach UE rekomendowane są przez Europejskie Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób szczepienia ochronne.
5. Odra to jedna z najbardziej zakaźnych chorób populacji a jedynym skutecznym sposobem jej zapobiegania są szczepienia ochronne. Według aktualnych zaleceń

Światowej Organizacji Zdrowia(WHO) wszystkie kraje powinny zaszczepić co najmniej 95% wszystkich dzieci.

Powyższe dane obliczono na dzień 31.12.2017r.

Liczba ludności w powiecie kaliskim – 83 124,
ziemskim w wieku 0 i 1 roku - 1 787.

II. JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA

Na terenie powiatu kaliskiego eksploatowane jest 47 wodociągów, w tym 43 o charakterze publicznym, produkujące wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi do celów zbiorowego zaopatrzenia mieszkańców powiatu. Cztery wodociągi stanowią własność prywatną i ujmują wodę na własne potrzeby, tj.:

- wodociąg przedsiębiorstwa Colian Sp. z o.o. w Gminie Opatówek (woda przeznaczona do produkcji wody mineralnej, napojów gazowanych i niegazowanych, oranżady i toniku),
- wodociąg Wojewódzkiego Zakładu Opieki Psychiatrycznej w Sokołówce Sp. z o.o. (woda służąca działalności publicznej – zaopatrzenie pacjentów i pracowników zakładu opieki),
- wodociąg Wojewódzkiego Specjalistycznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy (woda służąca działalności publicznej – zaopatrzenie pacjentów i pracowników zakładu opieki),
- wodociąg GRUPY AWW Sp. z o.o. Sp. k. w miejscowości Zbiersk Cukrownia w Gminie Stawiszyn (woda przeznaczona do produkcji etanolu rektyfikowanego oraz alkoholu farmaceutycznego, wykorzystywana do celów gospodarczych i socjalnych zakładu, sprzedawana innym podmiotom).

Zgodnie z szacunkami poszczególnych zarządców i właścicieli urządzeń wodnych sieć wodociągowa dociera do wszystkich zamieszkałych miejscowości w powiecie kaliskim i zaopatruje około 82794 mieszkańców powiatu. Sumaryczna liczba mieszkańców powiatu kaliskiego obliczona na podstawie danych producentów wody jest obciążona dużym błędem, wynikającym z różnych metod szacunkowych, przyjętych przez te podmioty. Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że z sieci wodociągowej korzysta ok. 95% mieszkańców powiatu kaliskiego. Do sieci wodociągowej nie są podłączone pojedyncze gospodarstwa domowe (zaopatrywane w wodę z ujęć indywidualnych – studni kopanych), do których doprowadzenie sieci wodociągowej jest utrudnione z przyczyn technicznych lub gospodarstwa, których mieszkańcy nie wyrażają na to zgody.

Wykaz urządzeń wodociągowych wraz z danymi na temat wielkości produkcji wody i liczby zaopatrywanych mieszkańców przedstawiono w tabeli 9.

Tab. 9. Wykaz wodociągów, produkujących wodę do spożycia przez ludzi na terenie powiatu kaliskiego

Lp.	Nazwa wodociągu	Szacowana liczba zaopatrywanej ludności	Średnioroczna produkcja wody [m ³ /d]	Gmina
1	Blizanów	2065	428,0	Blizanów
2	Jastrzębniki	2070	502,0	
3	Lipe	1255	280,0	
4	Pawłówek	1385	508,0	
5	Rychnów	1225	362,0	
6	Zagorzyn	1935	808,0	
7	Brzeziny	2422	412,0	Brzeziny
8	Czempisz	2020	273,0	
9	Pieczyska	1270	306,0	Ceków-Kolonia
10	Kamień	1200	275,1	
11	Morawin	3400	669,2	Godziesze Wielkie
12	Biała	5596	842,4	
13	Wolica	3300	734,6	
14	Szpital Wolica*	0	25,1	Kozłminek
15	Dębsko	2195	529,9	
16	Kozłminek	2736	502,7	
17	Moskurnia	705	203,2	
18	Pietrzyków	1893	656,7	
19	Sokołówka*	0	19,0	Lisków
20	Lisków	2950	502,0	
21	Strzałków	2680	517,0	Mycielin
22	Danowiec	402	113,4	
23	Dzierzbín	1089	213,1	
24	Korzeniew	2049	317,9	
25	Kościelec	1347	229,0	
26	Cienia II	2191	430,0	Opatówek
27	Michałów II	228	79,6	
28	Opatówek	4616	615,7	
29	Rajsko	349	66,5	
30	Tłokinia Wielka	3656	1167,4	
31	Colian*	0	808,3	Stawiszyn
32	Piątek Wielki	809	262,0	
33	Stawiszyn	3100	626,0	
34	Zbiersk	1895	355,0	
35	Zbiersk Kolonia	1390	242,0	
36	Zbiersk Cukrownia*	0	500,0	Szczytniki
37	Iwanowice	2325	399,0	
38	Mroczy Wielkie	505	47,0	
39	Radliczyce	1601	292,0	
40	Staw	1032	172,0	
41	Szczytniki	2488	320,0	Żelazków
42	Dębe	1580	250,0	
43	Janków Goliszewski	1500	450,0	
44	Kokanin	2000	915,0	
45	Michałów	750	165,0	
46	Pólko	2300	350,0	
47	Żelazków	1290	153,0	
	Razem	82794	18894,8	

*wodociąg nie zaopatruje w wodę stałych mieszkańców powiatu

Woda przeznaczona do zbiorowego zaopatrzenia ludności jest czerpana z ujęć podziemnych (jurajskich, kredowych, trzecio i czwartorzędowych), zlokalizowanych przede wszystkim na terenach rolniczych. Jakość ujmowanej wody jest dobra i nie wymaga stosowania skomplikowanych procesów uzdatniania. Dwa wodociągi dystrybuują wodę bezpośrednio ujmowaną, bez jej wcześniejszego oczyszczania (Wodociąg Michałów II oraz Wodociąg Rajsko w Gminie Opatówek).

W pozostałych urządzeniach uzdatnianie wody polega na obniżeniu w wodzie zawartości rozpuszczonych jonów żelaza (II) i manganu (II), przy wykorzystaniu dwóch metod tj. aeracji (napowietrzania) oraz filtracji. W celu utrzymania odpowiednich warunków bakteriostatycznych na wodociągach stosuje się okresową dezynfekcję chemiczną wody. Metoda ta jest stosowana zapobiegawczo w czasie wykonywania prac modernizacyjnych i konserwacyjnych oraz w przypadkach stwierdzenia zanieczyszczenia mikrobiologicznego wody. Do wody dawkowany jest podchloryn sodu za pomocą automatycznych urządzeń dozujących – pomp membranowych. Stała dezynfekcja chemiczna wody jest prowadzona jedynie na wodociągu Biała (Gmina Godziesze Wielkie).

2.1. Ocena jakości wody

W 2018 roku ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dokonywana była w oparciu o rozporządzenie z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294).

Nadzór sanitarny nad jakością wody w okresie sprawozdawczym prowadzono we wszystkich zaewidencjonowanych wodociągach, zgodnie z planem działania, opracowanym na 2018 rok, zatwierdzonym przez Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Częstotliwość poboru próbek ustalono na podstawie wielkości średniorocznej produkcji wody w m³/dobę w 2017 roku z poszczególnych wodociągów. Próbkę wody do badania laboratoryjnego pobierano w stałych punktach poboru, uzgodnionych z zarządcami i właścicielami urządzeń wodnych.

Badania wody realizowane były w oparciu o tzw. monitoring kontrolny, monitoring przeglądowy oraz nadzór sanitarny.

Monitoring parametrów grupy A (kontrolny) służy sprawowaniu bieżącego nadzoru sanitarnego nad jakością wody i obejmuje swym zakresem zestaw najistotniejszych (podstawowych) parametrów fizycznych, organoleptycznych, chemicznych i mikrobiologicznych. Monitoring parametrów grupy B (przeładowy) stanowi rozszerzenie monitoringu kontrolnego i obejmuje znacznie większy zakres badanych parametrów w tym m.in. metale ciężkie, pestycydy, uboczne produkty dezynfekcji wody. Badania w ramach

nadzoru sanitarnego obejmują natomiast swym zakresem wybrane parametry, które są badane w celu potwierdzenia zanieczyszczenia wody, wyjaśnienia przyczyn stwierdzonego zanieczyszczenia lub oceny skuteczności podjętych działań naprawczych.

Zakres badań wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w 2018 roku ustalono na podstawie rozporządzenia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz wytycznych Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

W 2018 roku badano następujące parametry w monitoringu przeglądowym i kontrolnym: mętność, barwa, zapach, odczyn, przewodność elektryczna, twardość (sumaryczna zawartość wapnia i magnezu), utlenialność (indeks nadmanganianowy), amoniak, azotyny, azotany, chlorki, żelazo, mangan, siarczany, cyjanki, fluorki, sól, bor, glin, chrom, nikiel, miedź, arsen, selen, srebro, kadm, antymon, ołów, rtęć, benzo(a)piren, Σ WWA, 1,2-dichloroetan, Σ trichloroetenu i tetrachloroetenu, tetrachlorometan, benzen, α -HCH, HCB, β -HCH, γ -HCH, δ -HCH, heptachlor, aldryna, epoksyd heptachloru, α – endosulfan, dieldryna, p. p'-DDE, o. p'-DDD, β -endosulfan, p. p-DDD, aldehyd endryny, siarczan endosulfanu, Σ pestycydów chloroorganicznych, Σ THM, chlor wolny, ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C po 72 h, liczba enterokoków kałowych, liczba bakterii grupy coli, liczba bakterii *Escherichia coli*.

Badania jakości wody w zakresie monitoringu kontrolnego oraz częściowo przeglądowego w ramach kontroli urzędowej wykonywano w Laboratorium Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kaliszu, natomiast w zakresie specjalistycznych badań z zakresu monitoringu przeglądowego (metale ciężkie, pestycydy, uboczne produkty dezynfekcji wody) w Laboratorium Badania Wody i Gleby Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu.

Liczbę zbadanych próbek wody w ramach kontroli urzędowej, pochodzącej z poszczególnych wodociągów przedstawiono w tabeli 10, natomiast liczbę zbadanych próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej, prowadzonej przez producentów wody w tabeli 11.

Tab. 10. Liczba zbadanych próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w 2018 roku w ramach kontroli urzędowej z poszczególnych obszarów dystrybucji

Nazwa wodociągu	Rodzaj badania					Suma końcowa
	monitoring kontrolny	monitoring przeglądowy	nadzór sanitarny			
			bakteriologia	fizykochemia	fizykochemia z bakteriologią	
Biała	4	1	0	0	0	5
Blizanów	4	1	0	0	0	5
Brzeziny	4	1	0	0	0	5
Cienia II	4	1	0	0	0	5
Colian	4	1	0	0	0	5
Czempisz	4	1	0	0	0	5
Danowiec	4	1	0	0	0	5
Dębe	4	1	0	0	0	5
Dębsko	4	1	0	0	0	5
Dzierzbín	4	1	0	0	0	5
Iwanowice	4	1	0	0	0	5
Janków	4	1	0	0	0	5
Jastrzębniki	4	1	0	0	0	5
Kamień	4	1	0	0	0	5
Kokanin	4	1	0	0	0	5
Korzeniew	4	1	0	0	0	5
Kościelec	4	1	0	0	0	5
Koźminek	4	1	0	0	0	5
Lipe	4	1	0	0	0	5
Lisków	4	1	0	0	0	5
Michałów	4	1	0	0	0	5
Michałów II	2	0	0	0	0	2
Morawin	5	1	0	0	0	6
Moskurnia	4	1	0	0	0	5
Mroczi Wielkie	2	1	0	0	0	3
Opatówek	4	1	0	0	0	5
Pawówek	4	1	0	0	0	5
Piątek Wielki	4	1	0	0	0	5
Pieczyska	4	1	0	0	0	5
Pietrzyków	4	1	0	0	0	5
Pólko	4	1	0	0	0	5
Radliczyce	4	1	0	0	0	5
Rajsko	2	1	0	0	0	3
Rychnów	4	1	0	0	0	5
Sokołówka	3	0	0	0	0	3
Staw	4	1	0	0	0	5
Stawiszyn	4	1	0	0	0	5
Strzałków	4	1	0	0	0	5
Szczytniki	4	1	0	0	0	5
Szpital Wolica	2	1	0	0	0	3
Tłocinia Wielka	8	2	0	0	0	10
Wolica	4	1	0	0	0	5
Zagorzyn	4	1	0	0	0	5
Zbiersk	4	1	0	0	0	5
Zbiersk Cukrownia	4	1	0	0	0	5
Zbiersk Kolonia	4	1	0	0	0	5
Żelazków	4	1	0	0	0	5
Suma końcowa	184	46	0	0	0	230

Tab. 11. Liczba zbadanych próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w 2018 roku w ramach kontroli wewnętrznej z poszczególnych obszarów dystrybucji

Nazwa wodociągu	Rodzaj badania					promienio- twórczość	Suma końcowa
	monitoring kontrolny	monitoring przeglądowy	nadzór sanitarny				
			bakterio- logia	fizyko- chemia	fizyko- chemia z bakterio- logią		
Biała	4	1	8	3	1	0	17
Blizanów	4	1	1	1	0	0	7
Brzeziny	5	1	13	0	0	0	19
Cienia II	4	1	14	1	2	0	22
Colian	4	1	0	0	0	0	5
Czempisz	5	1	1	0	0	0	7
Danowiec	4	1	0	0	0	0	5
Dębe	4	1	14	0	0	0	19
Dębsko	4	1	0	0	0	0	5
Dzierzbín	4	1	0	9	0	0	14
Iwanowice	4	1	6	7	0	0	18
Janków	4	1	3	1	2	0	11
Jastrzębniki	5	2	1	4	0	0	12
Kamień	4	1	0	0	0	0	7
Kokanin	5	1	2	1	0	0	9
Korzeniew	4	1	1	7	0	0	13
Kościelec	4	1	1	0	0	0	6
Koźminek	4	1	5	0	0	0	10
Lipe	4	1	4	1	0	0	10
Lisków	4	1	1	2	0	0	8
Michałów	4	1	3	0	0	0	8
Michałów II	2	1	0	0	0	0	3
Morawin	4	2	1	0	0	1	8
Moskurnia	4	1	7	0	0	1	13
Mroczy Wielkie	2	1	1	0	0	0	4
Opatówek	4	1	3	0	0	0	8
Pawówek	4	1	2	1	0	1	9
Piątek Wielki	4	1	1	0	0	0	6
Pieczyska	5	1	1	0	0	0	7
Pietrzyków	4	1	3	0	0	0	8
Pólko	4	1	0	9	0	1	15
Radliczyce	4	1	0	0	0	0	5
Rajsko	4	1	3	1	0	0	9
Rychnów	4	1	0	10	1	0	16
Sokołówka	1	0	2	0	4	0	7
Staw	4	1	0	0	0	0	5
Stawiszyn	4	1	0	0	0	0	5
Strzałków	4	1	0	1	0	0	6
Szczytniki	4	1	0	0	0	0	5
Szpital Wolica	2	1	0	0	0	0	3
Tłokinia Wielka	8	2	5	10	1	0	26
Wolica	4	1	3	1	0	0	9
Zagorzyn	4	1	2	0	0	0	7
Zbiersk	4	1	6	0	0	0	11
Zbiersk Cukrownia	4	1	2	1	0	0	8
Zbiersk Kolonia	4	1	12	0	1	0	18
Żelazków	4	1	6	0	1	0	12
Suma końcowa	188	49	140	71	13	4	465

W 2018 roku spośród zbadanych 230 próbek wody w ramach kontroli urzędowej, odnotowano 63 próbki, w których wykryto przekroczenie najwyższej dopuszczalnej wartości jednego lub kilku parametrów wskaźnikowych (27,4 %). W grupie parametrów organoleptycznych i fizykochemicznych najczęściej odnotowywano przekroczenie najwyższej dopuszczalnej wartości mętności, natomiast w grupie parametrów mikrobiologicznych – ogólnej liczby mikroorganizmów. Zestawienie negatywnych wyników analiz laboratoryjnych przedstawiono w tabeli 12.

W 2018 roku w ramach kontroli wewnętrznej zbadano natomiast 461 próbek wody. W 84 próbkach odnotowano przekroczenie najwyższej dopuszczalnej wartości jednego lub kilku parametrów wskaźnikowych (18,2 %). W grupie parametrów organoleptycznych i fizykochemicznych najczęściej odnotowywano przekroczenie najwyższej dopuszczalnej wartości mętności, natomiast w grupie parametrów mikrobiologicznych – liczby bakterii grupy coli. Zestawienie negatywnych wyników analiz laboratoryjnych przedstawiono w tabeli 13.

Tab. 12. Liczba próbek zbadanych w ramach kontroli urzędowej, w których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej wartości badanego parametru w 2018 roku

Nazwa wodociągu	Ilość złych próbek	mętność	mangan	żelazo	azotany	barwa	bakterie grupy coli	ogólna liczba mikroorg.	E. coli
Biała	4	4	-	-	-	-	-	-	-
Brzeziny	5	-	-	-	-	-	1	5	-
Cienia II	1	1	-	-	-	1	1	-	-
Czempisz	1	-	-	-	-	-	-	1	-
Dębe	1	-	-	-	-	-	1	-	-
Dzierzbín	5	-	-	-	-	5	-	-	-
Iwanowice	4	4	-	-	-	-	-	-	-
Janków	1	-	-	-	-	-	-	1	-
Jastrzębniki	4	4	-	1	-	-	-	-	-
Kokanin	1	-	-	1	-	-	-	-	-
Korzeniew	1	-	-	-	-	-	1	-	-
Kościelec	1	-	-	-	-	-	1	-	-
Koźminek	2	-	-	-	-	-	2	-	-
Lisków	3	2	-	-	-	-	1	-	-
Michałów	1	-	-	-	-	-	1	-	-
Morawin	1	-	-	-	-	-	-	1	-
Moskurnia	2	-	-	-	-	-	-	2	-
Pawówek	2	1	-	-	-	-	1	-	-
Pieczyska	1	-	-	-	-	-	-	1	-
Pietrzyków	2	-	-	-	-	-	1	1	1
Pólko	5	5	-	1	-	-	-	-	-
Rychnów	4	4	1	-	-	-	-	-	-
Strzałków	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Szpital Wolica	2	2	-	-	-	-	-	-	-
Tłokinia Wielka	2	-	-	-	1	-	1	-	-
Zbiersk Cukrownia	2	-	1	-	-	-	-	1	-
Zbiersk Kolonia	3	1	1	1	-	-	-	4	-
Żelazków	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Suma końcowa	63	30	3	4	1	6	12	17	1

Tab. 13. Liczba próbek w ramach kontroli wewnętrznej, w których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej wartości badanego parametru w 2018 roku.

Nazwa wodociągu	Ilość złych próbek	mętność	mangan	żelazo	barwa	azotany	bakterie grupy coli	ogólna liczba mikroorg.	E. coli	enterokoki kalowe
Biała	3	2	-	-	1	-	2	-	-	-
Blizanów	2	1	-	-	1	-	-	-	-	1
Cienia II	4	1	-	-	-	-	4	-	1	-
Dębe	5	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Dzierzbín	3	-	-	-	3	-	-	-	-	-
Iwanowice	5	-	-	-	-	-	-	5	-	-
Janków	5	-	1	-	1	-	-	3	-	-
Jastrzębniki	2	1	-	-	-	-	1	-	-	-
Kamień	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Kokanin	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-
Korzeniew	3	-	3	-	3	-	-	-	-	-
Lipe	3	-	1	-	-	-	2	-	-	-
Michałów	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Moskurnia	3	-	-	-	-	-	-	3	-	-
Mroczi Wielkie	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Opatówek	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Pawówek	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Piątek Wielki	3	3	-	-	-	-	1	-	-	-
Pólko	4	4	1	1	4	-	-	-	-	-
Rajsko	5	4	-	-	-	1	3	-	-	-
Rychnów	3	2	-	1	2	-	1	1	-	-
Sokołówka	2	1	-	-	1	-	1	1	-	-
Szpital Wolica	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Tłokinia Wielka	4	2	-	-	-	2	2	-	-	-
Wolica	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Zagorzyn	3	1	-	-	-	-	2	-	-	-
Zbiersk	2	-	-	-	-	-	-	2	-	-
Zbiersk Cukrownia	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Zbiersk Kolonia	3	-	-	-	-	-	1	1	-	1
Żelazków	6	1	-	-	1	-	2	5	-	-
Suma końcowa	84	30	6	2	17	3	27	25	1	2

Wartości obserwowanych przekroczeń parametrów organoleptycznych i fizykochemicznych nie stwarzały zagrożenia dla zdrowia ludzi, w związku z tym nie wprowadzono ograniczeń dotyczących spożycia wody oraz sposobu jej użytkowania.

Wszystkie parametry organoleptyczne i fizykochemiczne, które zostały przekroczone (mętność, mangan, żelazo, jon amonowy, barwa) należą do tzw. parametrów wskaźnikowych, a ich podwyższone wartości nie mają bezpośrednio negatywnego wpływu na zdrowie ludzi. Podwyższone wartości parametrów wskaźnikowych mogą świadczyć o nieprawidłowościach w procesie uzdatniania wody (efektywności uzdatniania), czy nieprawidłowościach w funkcjonowaniu instalacji wodnej.

W przypadkach stwierdzenia zanieczyszczenia organoleptycznego i fizykochemicznego każdorazowe przekroczenie wartości dopuszczalnej zgłaszano bezzwłocznie producentom wody, zobowiązując ich jednocześnie do podjęcia natychmiastowych działań naprawczych, które polegały na optymalizacji procesu technologicznego oczyszczania wody (poprawie skuteczności procesu aeracji lub/i filtracji) oraz procesu dystrybucji wody (płukanie sieci wodociągowej, eliminującej wtórne zanieczyszczenia wody, powstające w wyniku odkładania się osadów na wewnętrznych powierzchniach sieci wodociągowej). Skuteczność działań naprawczych była każdorazowo potwierdzana powtórным badaniem wody.

Producenci wody informowali również Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu o wystąpieniu niezgodności próbek w zakresie parametrów organoleptycznych i fizykochemicznych z wymaganiami, które wystąpiły w badaniach realizowanych w ramach kontroli wewnętrznej. Nie odnotowano istotnych nieprawidłowości w tym zakresie oraz przypadku zatajenia takich informacji przez producentów.

W badaniach próbek wody w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych najczęściej stwierdzano występowanie bakterii grupy coli oraz znacznie rzadziej ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C po 72 h. Przekroczenia pozostałych parametrów mikrobiologicznych (*Escherichia coli*, enterokoki kałowe) miały charakter incydentalny i nie potwierdzały ich badania powtórzone.

Zanieczyszczenie wody bakteriami grupy coli miało najczęściej charakter miejscowy i krótkotrwały, a podjęte działania naprawcze przez producentów wody, były wystarczające do uzyskania należytej jakości dostarczanej wody w terminie 30 dni od dnia otrzymania sprawozdania z badań. W większości przypadków ilość stwierdzanych bakterii z tej grupy nie przekraczała 10 jtk/100 ml i nie towarzyszyły im istotniejsze z punktu widzenia zagrożenia dla zdrowia ludzi bakterie *Escherichia coli* oraz enterokoki kałowe. W wyniku badań nie

ustalono bezpośrednich przyczyn zanieczyszczeń wody bakteriami grupy coli. Należy przypuszczać, że były one wynikiem niewłaściwej eksploatacji i konserwacji urządzeń wodnych. Prawdopodobną przyczyną zanieczyszczeń wody, wskazywana często przez producentów wody, mogły być również niewłaściwe wykonane przyłącza wodociągowe (bez sprawnych zaworów zwrotnych) oraz podłączania do wewnętrznej instalacji wodociągowej budynków innych źródeł wody – studni kopanych.

Okresowo jakość wody odbiegała również od wymagań ze względu na zwiększone ilości ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C po 72 h - parametru stosowanego do kontroli skuteczności uzdatniania oraz oceny stopnia wtórnego jej zanieczyszczenia podczas dystrybucji siecią wodociągową. Parametr ten charakteryzują organizmy psychrofilne, ginące poniżej temperatury 0°C i powyżej 30°C, nieszkodliwe dla człowieka, gdyż nie przeżywają w jego organizmie.

W przypadku stwierdzenia przekroczenia mikrobiologicznego w analizowanych próbkach wody informowano niezwłocznie właściciela lub zarządcę wodociągu o wyniku badania, zobowiązując go jednocześnie do natychmiastowego podjęcia działań naprawczych, które polegały przede wszystkim na dezynfekcji chemicznej wody oraz eliminacji prawdopodobnych przyczyn zanieczyszczeń.

Podobnie jak w przypadku zanieczyszczeń organoleptycznych i fizykochemicznych, producenci wody wywiązywali się z obowiązku informowania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu o wystąpieniu niezgodności próbek w zakresie parametrów mikrobiologicznych.

Istotniejsze zanieczyszczenia mikrobiologiczne, które wystąpiły w ciągu roku na poszczególnych wodociągach ze względu na długość trwania oraz liczbę odnotowanych w próbkach bakterii przedstawiono w opisach poszczególnych grup wielkości urządzeń wodnych w dalszej części oceny.

W 2018 roku 5 producentów wody, wykonało wtórne badania stężenia substancji promieniotwórczych w zakresie radonu, izotopów radu: Ra-226 i Ra-228 oraz trytu (tabela 11). Wyniki badań nie wykazały przekroczeń substancji promieniotwórczych określonych w obowiązujących przepisach.

Reasumując należy uznać, że jakość wody pochodzącej ze wszystkich nadzorowanych wodociągów w 2018 roku, oceniona na podstawie kontroli urzędowej oraz kontroli wewnętrznej, prowadzonej przez producentów wody była dobra (przydatna do spożycia) i spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Dla każdego z obszarów zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi wydano pozytywną tzw. ocenę okresową, potwierdzającą spełnienie wymagań określonych w załącznikach nr 1-4 do rozporządzenia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, będącą podsumowaniem wszystkich działań realizowanych w 2018 roku w ramach monitoringu jakości wody.

2.2. Wodociągi o produkcji 1001-10000 m³/d

W tym przedziale produkcji zewidencjonowano 1 urządzenie tj. Wodociąg Tłokinia Wielka w Gminie Opatówek (wodociąg „publiczny”, produkujący wodę służącą do celów zbiorowego zaopatrzenia ludności).

Jakość wody ujmowanej przez to urządzenie nie wymaga stosowania skomplikowanych procesów uzdatniania. W produkowanej wodzie stwierdzono nieistotne z punktu widzenia oceny jej przydatności do spożycia krótkotrwałe zanieczyszczenia bakteriami grupy coli oraz nieznaczne przekroczenia dopuszczalnej wartości mętności i azotanów.

2.3. Wodociągi o produkcji 101-1000 m³/d

W przedziale produkcji pomiędzy 101-1000 m³/d w 2018 roku zewidencjonowano 41 wodociągów (w tym 39 wodociągów „publicznych”, produkujących wodę służącą do celów zbiorowego zaopatrzenia ludności oraz 2 wodociągi prywatne tj. wodociąg przedsiębiorstwa Colian Sp. z o. o. Sp.k. oraz wodociąg w miejscowości Zbiersk Cukrownia, należący do GRUPY AWW Sp. z o. o. Sp. k

Jakość wody ujmowanej przez urządzenia w przedziale produkcji pomiędzy 101-1000 m³/d w 2018 roku nie wymaga również stosowania skomplikowanych procesów uzdatniania.

W produkowanej wodzie najczęściej przekroczonymi parametrami są mętność, mangan, żelazo, które usuwane są w procesach napowietrzania i filtracji. Dodatkowo stosowana jest okresowo dezynfekcja podchlorynem sodu w celu utrzymania odpowiednich warunków bakteriostatycznych.

Stwierdzone zanieczyszczenia organoleptyczne i fizykochemiczne miały charakter krótkotrwały. Podwyższone stężenia kwestionowanych parametrów nie miały żadnych ujemnych skutków zdrowotnych dla konsumentów wody, mogły jedynie obniżyć chwilowo wartość użytkową wody.

Wszystkie zanieczyszczenia mikrobiologiczne, jakie odnotowano w wyniku badań, udało się w możliwie krótkim czasie wyeliminować. W większości analizowanych

przypadków zanieczyszczenia nie utrzymywały się dłużej niż 30 dni. Istotniejsze przekroczenia, jakie wystąpiły w 2018 roku zestawiono w tabeli 13 poniżej.

Podczas kontroli sanitarnych ujęć oraz stacji uzdatniania wody nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości. Obiekty są utrzymane w stanie pozwalającym na ich prawidłową eksploatację.

Tab. 14. Zestawienie istotniejszych przekroczeń wartości dopuszczalnych parametrów mikrobiologicznych w badaniach wody przeprowadzonych w 2018 roku.

Lp.	Nazwa wodociągu	Przekroczone parametry bakteriologiczne	Czas trwania przekroczenia (liczba dni)	Opis stwierdzonego zanieczyszczenia oraz podjętych działań
1.	Wodociąg Opatówek	bakterie grupy coli	22	Nie wydano komunikatu. W 2 próbkach stwierdzono obecność bakterii grupy coli w ilości niestwarzającej zagrożenia dla zdrowia ludzi
2.	Wodociąg Blizanów	enterokoki	7	Nie wydano komunikatu. Kontrola wewnętrzna. W 1 próbce stwierdzono obecność enterokoków w ilości niestwarzającej zagrożenia dla zdrowia ludzi tj.: 1 jtk./100 ml. Powtórne badanie, po wykonaniu działań naprawczych, nie wykazało przekroczenia.
3.	Wodociąg Jastrzębniki	bakterie grupy coli	7	Nie wydano komunikatu. Kontrola wewnętrzna. Zarządca wodociągu informował PPIS w Kaliszu o stwierdzonych przekroczeniach oraz o podejmowanych działaniach naprawczych (dezynfekcji chemicznej wody). Skuteczność działań naprawczych była potwierdzana powtórным badaniem wody, wykonanym w ramach kontroli wewnętrznej.
4.	Wodociąg Lipe	bakterie grupy coli	42	Nie wydano komunikatu. Kontrola wewnętrzna. Zarządca wodociągu informował PPIS w Kaliszu o stwierdzonych przekroczeniach oraz o podejmowanych działaniach naprawczych (dezynfekcji chemicznej wody). Skuteczność działań naprawczych była potwierdzana powtórным badaniem wody, wykonanym w ramach kontroli wewnętrznej.
5.	Wodociąg Pawłówek	bakterie grupy coli	68	Nie wydano komunikatu. Kontrola wewnętrzna. Bakterie stwierdzano w ilościach niestwarzających zagrożenia dla zdrowia ludzi. Zarządca wodociągu informował PPIS w Kaliszu o stwierdzonych przekroczeniach oraz o podejmowanych działaniach naprawczych (dezynfekcji chemicznej wody). Skuteczność działań naprawczych była potwierdzana powtórным badaniem wody, wykonanymi w ramach kontroli wewnętrznej.
6.	Wodociąg Pawłówek	bakterie grupy coli	7	Nie wydano komunikatu. Kontrola urzędowa. W 1 próbce stwierdzono obecność bakterii grupy coli w ilości niestwarzającej zagrożenia dla zdrowia ludzi tj.: 2 jtk./100 ml. Powtórne badanie, po wykonaniu działań naprawczych, nie wykazało przekroczenia.
7.	Wodociąg Rychnów	ogólna liczba mikroorganizmów w 22 °C po 72 h	35	Nie wydano komunikatu. Kontrola wewnętrzna. W 1 próbce stwierdzono podwyższoną zawartość ogólnej liczby mikroorganizmów w 22 OC po 72 h (> jtk/1ml). Ponowne badanie, po wykonaniu działań naprawczych, wykazało obniżenie ogólnej liczby mikroorganizmów.
8.	Wodociąg Rychnów	bakterie grupy coli	35	Nie wydano komunikaty. Kontrola wewnętrzna. Zarządca wodociągu poinformował PPIS w Kaliszu o stwierdzonym przekroczeniu (1 jtk/100ml) oraz o podejmowanych działaniach naprawczych (dezynfekcji chemicznej wody). Skuteczność działań naprawczych została potwierdzona powtórным badaniem wody, wykonanym w ramach kontroli wewnętrznej.

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA POWIATU KALISKIEGO – stan na dzień 31.12.2018r.

Lp.	Nazwa wodociągu	Przekroczone parametry bakteriologiczne	Czas trwania przekroczenia (liczba dni)	Opis stwierdzonego zanieczyszczenia oraz podjętych działań
9.	Wodociąg Zagorzyn	bakterie grupy coli	15	Nie wydano komunikatu. Kontrola urzędowa. W 2 próbkach stwierdzono obecność bakterii grupy coli przekroczenie trwało 7 dni oraz 8 dni. Zarządca wodociągu poinformował PPIS w Kaliszu o stwierdzonym przekroczeniu oraz o podejmowanych działaniach naprawczych (dezynfekcji chemicznej wody). Wartość przekroczenia nie stwarzała zagrożenia dla zdrowia konsumentów wody. Skuteczność działań naprawczych została potwierdzona powtórным badaniem wody, wykonanymi w ramach kontroli wewnętrznej.
10.	Wodociąg Brzeziny	ogólna liczba mikroorganizmów w 22 °C po 72 h	90	Nie wydano komunikatu. Kontrola urzędowa. Ogólna liczba mikroorganizmów wynosiła > 300 jtk./1ml, przy jednoczesnym braku istotnych przekroczeń pozostałych analizowanych parametrów mikrobiologicznych. Ponowne badanie, wykonane po przeprowadzeniu działań naprawczych (dezynfekcja chemiczna wody), nie wykazało przekroczenia. Czas trwania przekroczenia 27 dni oraz w dwóch punktach na końcówce sieci 90 dni.
11.	Wodociąg Brzeziny	bakterie grupy coli	27	Nie wydano komunikatu. Kontrola urzędowa W 1 próbce stwierdzono obecność bakterii grupy coli w ilości niestwarzającej zagrożenia dla zdrowia ludzi tj.: 1 jtk/100 ml. Zarządcę wodociągu poinformowano telefonicznie o stwierdzonym przekroczeniu oraz o konieczności podjęcia działań naprawczych. Powtórne badanie (w ramach kontroli wewnętrznej) wykonano po przeprowadzeniu przez zarządcę działań naprawczych (dezynfekcji chemicznej wody). Badanie nie wykazało przekroczenia
12.	Wodociąg Pieczyska	ogólna liczba mikroorganizmów w 22 °C po 72 h	27	Nie wydano komunikatu. Kontrola urzędowa. Ogólna liczba mikroorganizmów wynosiła > 300 jtk./1ml, przy jednoczesnym braku istotnych przekroczeń pozostałych analizowanych parametrów mikrobiologicznych. Ponowne badanie, wykonane po przeprowadzeniu działań naprawczych (dezynfekcja chemiczna wody), nie wykazało przekroczenia.
13.	Wodociąg Czempisz	ogólna liczba mikroorganizmów w 22 °C po 72 h	20	Nie wydano komunikatu. Kontrola urzędowa. Ogólna liczba mikroorganizmów wynosiła > 300 jtk./1ml, przy jednoczesnym braku istotnych przekroczeń pozostałych analizowanych parametrów mikrobiologicznych. Ponowne badanie, wykonane po przeprowadzeniu działań naprawczych (dezynfekcja chemiczna wody), nie wykazało przekroczenia.
14.	Wodociąg Kamień	bakterie grupy coli	9	Nie wydano komunikatu. Kontrola wewnętrzna. Zarządca wodociągu poinformował PPIS w Kaliszu o zanieczyszczeniu. Działania naprawcze podjęto bezzwłocznie i polegały one na dezynfekcji chemicznej wody. Skuteczność działań naprawczych potwierdziły wyniki badania sprawdzającego w ramach kontroli wewnętrznej.
15.	Wodociąg Morawin	ogólna liczba mikroorganizmów w 22 °C po 72 h	13	Nie wydano komunikatu. Kontrola wewnętrzna i urzędowa. Nie stwierdzano jednocześnie w próbkach innych zanieczyszczeń mikrobiologicznych. Badania historyczne wskazują, że produkowana przez wodociąg woda charakteryzuje się podwyższoną zawartością ogólnej liczby mikroorganizmów.

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA POWIATU KALISKIEGO – stan na dzień 31.12.2018r.

Lp.	Nazwa wodociągu	Przekroczone parametry bakteriologiczne	Czas trwania przekroczenia (liczba dni)	Opis stwierdzonego zanieczyszczenia oraz podjętych działań
16.	Wodociąg Biała	bakterie grupy coli	7	Nie wydano komunikatu. Kontrola wewnętrzna. Badanie powtórzone wykonane po przeprowadzeniu dezynfekcji wody nie wykazało przekroczenia. Zarządca wodociągu informował PPIS w Kaliszu o prowadzonych działaniach oraz w terminie przekazywał sprawozdania z badań.
17.	Wodociąg Wolica	ogólna liczba mikroorganizmów w 22 °C po 72 h	37	Nie wydano komunikatu. Kontrola wewnętrzna W 1 próbce stwierdzono podwyższoną zawartość ogólnej liczby mikroorganizmów w 22 OC po 72 h przy jednoczesnym braku przekroczeń pozostałych analizowanych parametrów mikrobiologicznych. Wdrożono działania naprawcze polegające na dezynfekcji chemicznej wody. Ponowne badanie nie wykazało przekroczenia.
18.	Wodociąg Koźminek	ogólna liczba mikroorganizmów w 22 °C po 72 h	13	Nie wydano komunikatu. Kontrola wewnętrzna i urzędowa. W 2 próbkach stwierdzono obecność bakterii grupy coli w ilości niestwarzającej zagrożenia dla zdrowia ludzi. Zarządcę wodociągu informowano telefonicznie oraz pisemnie o stwierdzanych przekroczeniach oraz o konieczności podjęcia działań naprawczych. Powtórne badanie, wykonane po przeprowadzeniu działań naprawczych, nie wykazało przekroczenia. PPIS nie wydał komunikatu na temat jakości wody. Zarządca wodociągu informował konsumentów wody o jej jakości we własnym zakresie.
19.	Wodociąg Moskurnia	bakterie grupy coli	7	Nie wydano komunikatu. Kontrola urzędowa. Badania historyczne wskazują, że produkowana przez wodociąg woda charakteryzuje się podwyższoną zawartością ogólnej liczby mikroorganizmów. Zarządca poinformował PPIS w Kaliszu o wyniku badania. Badania w ramach kontroli wewnętrznej potwierdziły skuteczność działań naprawczych.
20.	Wodociąg Pietrzyków	bakterie grupy coli, escherichia coli, ogólna liczba mikroorganizmów w 22 °C po 72 h	7	Nie wydano komunikatu. Kontrola urzędowa. W 2 próbkach stwierdzono obecność bakterii grupy coli w jednej escherichia coli oraz ogólną liczbę mikroorg. w ilości niestwarzającej zagrożenia dla zdrowia ludzi. Zarządcę wodociągu informowano telefonicznie oraz pisemnie o stwierdzanych przekroczeniach oraz o konieczności podjęcia działań naprawczych. Powtórne badanie, wykonane po przeprowadzeniu działań naprawczych, nie wykazało przekroczenia. PPIS nie wydał komunikatu na temat jakości wody. Zarządca wodociągu informował konsumentów wody o jej jakości we własnym zakresie.
21.	Wodociąg Lisków	bakterie grupy coli	9	Nie wydano komunikatu. Kontrola urzędowa. O zanieczyszczeniu poinformowano Zarządcę wodociągu, który podjął działania naprawcze, polegające na dezynfekcji chemicznej wody. Badanie powtórzone, wykonane w ramach kontroli wewnętrznej, nie wykazało przekroczenia.

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA POWIATU KALISKIEGO – stan na dzień 31.12.2018r.

Lp.	Nazwa wodociągu	Przekroczone parametry bakteriologiczne	Czas trwania przekroczenia (liczba dni)	Opis stwierdzonego zanieczyszczenia oraz podjętych działań
22.	Wodociąg Korzeniew	bakterie grupy coli	6	Nie wydano komunikatu. Kontrola urzędowa. O zanieczyszczeniu poinformowano Zarządcę wodociągu, który podjął działania naprawcze, polegające na dezynfekcji chemicznej wody. Badania powtórzone, wykonane w ramach kontroli wewnętrznej. Poprawę jakości wody potwierdzono wynikiem badania sprawdzającego (kontrola wewnętrzna).
23.	Wodociąg Kościelec	bakterie grupy coli	6	Nie wydano komunikatu. Kontrola urzędowa. Zarządcę wodociągu poinformowano telefonicznie i pisemnie o zanieczyszczeniu. Działania naprawcze podjęto bezzwłocznie i polegały one na dezynfekcji chemicznej wody (sieci wodociągowej). Poprawę jakości wody potwierdziły wyniki badania sprawdzającego (kontrola wewnętrzna)..
24.	Wodociąg Cienia II	bakterie grupy coli, escherichia	29	Nie wydano komunikatu. Kontrola wewnętrzna. Zarządca wodociągu poinformował PPIS w Kaliszu o zanieczyszczeniu. Działania naprawcze podjęto bezzwłocznie i polegały one na dezynfekcji chemicznej wody. Zanieczyszczenie udało się usunąć po 13 dniach w trzech punktach, co potwierdziły wyniki badania sprawdzającego (kontrola wewnętrzna), natomiast w jednym punkcie zanieczyszczenie bakteriami grupy coli zostało zredukowane do 1 jtk/ 100 ml. Ostatecznie po 29 dniach udało się wyeliminować całkowicie zanieczyszczenie co potwierdziły wyniki badania sprawdzającego (kontrola wewnętrzna).
25.	Wodociąg Cienia II	bakterie grupy coli	6	Nie wydano komunikatu. Kontrola urzędowa. W 1 próbkę stwierdzono występowanie bakterii grupy coli w ilości nie stwarzającej zagrożenia dla zdrowia konsumentów wody. PPIS w Kaliszu poinformował telefonicznie oraz pisemnie Zarządcę wodociągu o zanieczyszczeniu wody oraz konieczności podjęcia działań naprawczych. Działania polegały na dezynfekcji chemicznej wody. Badania sprawdzające w ramach kontroli wewnętrznej potwierdziły eliminację zanieczyszczenia.
26.	Wodociąg Piątek Wielki	bakterie grupy coli	16	Nie wydano komunikatu. Kontrola wewnętrzna. Zarządca wodociągu poinformował PPIS w Kaliszu o zanieczyszczeniu. Działania naprawcze podjęto bezzwłocznie i polegały one na dezynfekcji chemicznej wody. Poprawę jakości wody potwierdził wyniki badania sprawdzającego w ramach kontroli wewnętrznej.
27.	Wodociąg Zbiersk	ogólna liczba mikroorganizmów w 22 °C po 72 h	90	Nie wydano komunikatu. Kontrola wewnętrzna. przekroczenie trwało 90 dni (luty - maj) oraz 28 dni (maj - czerwiec). W 2 próbkach stwierdzono podwyższoną zawartość ogólnej liczby mikroorganizmów (> 300 j.t.k./1ml), przy jednoczesnym braku przekroczeń pozostałych analizowanych parametrów mikrobiologicznych. Ponowne badanie, wykonane po przeprowadzeniu działań naprawczych (dezynfekcja chemiczna wody) potwierdziło eliminację zanieczyszczenia.

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA POWIATU KALISKIEGO – stan na dzień 31.12.2018r.

Lp.	Nazwa wodociągu	Przekroczone parametry bakteriologiczne	Czas trwania przekroczenia (liczba dni)	Opis stwierdzonego zanieczyszczenia oraz podjętych działań
28.	Wodociąg Zbiersk Kolonia	bakterie grupy coli	6	Nie wydano komunikatu. Kontrola wewnętrzna. Zarządca wodociągu poinformował PPIS w Kaliszu o zanieczyszczeniu. Działania naprawcze podjęto bezzwłocznie i polegały one na dezynfekcji chemicznej wody. Zanieczyszczenie udało się usunąć po 6 dniach, co potwierdził wyniki badania sprawdzającego.
29.	Wodociąg Zbiersk Kolonia	enterokoki kałowe	21	Nie wydano komunikatu. Kontrola wewnętrzna. W 1 próbce stwierdzono obecność enterokoków kałowych (1 jtk/100 ml). Ponowne badanie, wykonane po przeprowadzeniu działań naprawczych (dezynfekcja chemiczna wody) potwierdziło eliminację zanieczyszczenia.
30.	Wodociąg Zbiersk Kolonia	ogólna liczba mikroorganizmów w 22 °C po 72 h	70	Nie wydano komunikatu. Kontrola wewnętrzna i urzędowa. W 4 próbkach stwierdzono podwyższoną zawartość ogólnej liczby mikroorganizmów (> 300 j.t.k./1ml) przy jednoczesnym braku przekroczeń pozostałych analizowanych parametrów mikrobiologicznych. PPIS w Kaliszu poinformował telefonicznie oraz pisemnie Zarządcę wodociągu o zanieczyszczeniu wody oraz konieczności podjęcia działań naprawczych. Działania polegały na dezynfekcji chemicznej wody..
31.	Wodociąg Iwanowice	ogólna liczba mikroorganizmów w 22 °C po 72 h	27	Nie wydano komunikatu. Kontrola wewnętrzna. W 5 próbkach stwierdzono podwyższoną zawartość ogólnej liczby mikroorganizmów (> 300 j.t.k./1ml). PPIS w Kaliszu poinformował telefonicznie oraz pisemnie Zarządcę wodociągu o zanieczyszczeniu wody oraz konieczności podjęcia działań naprawczych. Działania polegały na dezynfekcji chemicznej wody. Powtórne badania nie wykazały przekroczenia.
32.	Wodociąg Dębe	bakterie grupy coli	12	Nie wydano komunikatu. Kontrola wewnętrzna. W 5 próbkach stwierdzono występowanie bakterii grupy coli w ilości nie stwarzającej istotnego zagrożenia dla zdrowia konsumentów wody. Zarządca wodociągu poinformował telefonicznie PPIS w Kaliszu o stwierdzonym zanieczyszczeniu wody oraz o podjętych działaniach naprawczych (dezynfekcja chemiczna wody). Badania sprawdzające w ramach kontroli wewnętrznej potwierdziły poprawę jakości wody.
33.	Wodociąg Dębe	bakterie grupy coli	9	Nie wydano komunikatu. Kontrola urzędowa. W 1 próbce stwierdzono obecność bakterii grupy coli w ilości nie stwarzającej zagrożenia dla zdrowia ludzi tj.: 2 jtk./100 ml. Powtórne badanie, po wykonaniu działań naprawczych, nie wykazało przekroczenia..
34.	Wodociąg Janków Goliszewski	ogólna liczba mikroorganizmów w 22 °C po 72 h	16	Nie wydano komunikatu. Kontrola urzędowa. W 1 próbce stwierdzono podwyższoną zawartość ogólnej liczby mikroorganizmów. PPIS w Kaliszu poinformował pisemnie Zarządcę wodociągu o zanieczyszczeniu wody oraz konieczności podjęcia działań naprawczych. Działania polegały na dezynfekcji chemicznej wody. Badanie sprawdzające w ramach kontroli wewnętrznej potwierdziło poprawę jakości wody.

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA POWIATU KALISKIEGO – stan na dzień 31.12.2018r.

Lp.	Nazwa wodociągu	Przekroczone parametry bakteriologiczne	Czas trwania przekroczenia (liczba dni)	Opis stwierdzonego zanieczyszczenia oraz podjętych działań
35.	Wodociąg Janków Goliszewski	ogólna liczba mikroorganizmów w 22 °C po 72 h	9	Nie wydano komunikatu. Kontrola urzędowa. W 3 próbkach stwierdzono podwyższoną zawartość ogólnej liczby mikroorganizmów w 22 OC po 72 h, przy jednoczesnym braku przekroczeń pozostałych analizowanych parametrów mikrobiologicznych. Wdrożono działania naprawcze polegające na dezynfekcji chemicznej wody. Skuteczność tych działań została potwierdzona powtórным badaniem w ramach kontroli wewnętrznej..
36.	Wodociąg Janków Goliszewski	ogólna liczba mikroorganizmów w 22 °C po 72 h	15	Nie wydano komunikatu. Kontrola wewnętrzna. W 1 próbce stwierdzono podwyższoną zawartość ogólnej liczby mikroorganizmów (156 jtk/1ml). PPIS w Kaliszu poinformował pisemnie Zarządcę wodociągu o zanieczyszczeniu wody oraz konieczności podjęcia działań naprawczych. Działania polegały na dezynfekcji chemicznej wody. Badanie sprawdzające potwierdziło poprawę jakości wody.
37.	Wodociąg Kokanin	bakterie grupy coli	7	Nie wydano komunikatu. Kontrola wewnętrzna. W 2 próbkach stwierdzono występowanie bakterii grupy coli w ilości nie stwarzającej istotnego zagrożenia dla zdrowia konsumentów wody. Zarządca wodociągu poinformował telefonicznie PPIS w Kaliszu o stwierdzonym zanieczyszczeniu wody oraz o podjętych działaniach naprawczych (dezynfekcja chemiczna wody). Badania sprawdzające w ramach kontroli wewnętrznej potwierdziły poprawę jakości wody.
38.	Wodociąg Michałów	ogólna liczba mikroorganizmów w 22 °C po 72 h	8	Nie wydano komunikatu. Kontrola wewnętrzna i urzędowa. Stwierdzono podwyższoną zawartość ogólnej liczby mikroorganizmów w 22 OC po 72 h, przy jednoczesnym braku przekroczeń pozostałych analizowanych parametrów mikrobiologicznych. Wdrożono działania naprawcze polegające na dezynfekcji chemicznej wody. Badania sprawdzające w ramach kontroli wewnętrznej potwierdziły poprawę jakości wody.
39.	Wodociąg Żelazków	ogólna liczba mikroorganizmów w 22 °C po 72 h	7	Nie wydano komunikatu. Kontrola wewnętrzna. Stwierdzono podwyższoną zawartość ogólnej liczby mikroorganizmów w 22 OC po 72 h, Wdrożono działania naprawcze polegające na dezynfekcji chemicznej wody. Badania sprawdzające w ramach kontroli wewnętrznej potwierdziły poprawę jakości wody..
40.	Wodociąg Żelazków	bakterie grupy coli	7	Nie wydano komunikatu. Kontrola wewnętrzna. Badanie powtórzone wykonane drugiego dnia (w trakcie dezynfekcji) wykazało znaczący spadek ilości bakterii grupy coli. Działania naprawcze polegały na dezynfekcji sieci wodociągowej. Zarządca wodociągu informował PPIS w Kaliszu o prowadzonych działaniach oraz w terminie przekazywał sprawozdania z badań.

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA POWIATU KALISKIEGO – stan na dzień 31.12.2018r.

Lp.	Nazwa wodociągu	Przekroczone parametry bakteriologiczne	Czas trwania przekroczenia (liczba dni)	Opis stwierdzonego zanieczyszczenia oraz podjętych działań
41.	Wodociąg Zbiersk Cukrownia	ogólna liczba mikroorganizmów w 22 °C po 72 h	22	Nie wydano komunikatu. Kontrola urzędowa. W 1 próbie stwierdzono podwyższoną zawartość ogólnej liczby mikroorganizmów (>300 jtk/1ml). PPIS w Kaliszu poinformował pisemnie Zarządcę wodociągu o zanieczyszczeniu wody oraz konieczności podjęcia działań naprawczych. Działania polegały na dezynfekcji chemicznej wody. Badanie sprawdzające potwierdziło poprawę jakości wody
42.	Wodociąg Zbiersk Cukrownia	ogólna liczba mikroorganizmów w 22 °C po 72 h	11	Nie wydano komunikatu. Kontrola wewnętrzna. W 1 próbie stwierdzono podwyższoną zawartość ogólnej liczby mikroorganizmów w 22 OC po 72 h (199 jtk/1ml), przy jednoczesnym braku przekroczeń pozostałych analizowanych parametrów mikrobiologicznych. Ponowne badanie, po wykonaniu działań naprawczych, wykazało obniżenie ogólnej liczby mikroorganizmów.

2.4. Wodociągi o produkcji <math><100\text{m}^3/\text{d}</math>

W przedziale produkcji <math><100\text{m}^3/\text{d}</math> w 2018 roku zewidencjonowano 5 wodociągów, w tym 3 wodociągi produkujące wodę na potrzeby zbiorowego zaopatrzenia mieszkańców w wodę (Michałów II, Mroczy Wielkie, Rajsko) oraz 2 wodociągi zakładowe tj. Wojewódzki Specjalistyczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy (gm. Godziesze Wielkie) oraz Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej w Sokołówce Sp. z o.o., (gm. Koźminek) produkujące wodę na własne potrzeby.

Podobnie jak w grupie obiektów wymienionej wyżej, uzdatnianie wody w tych urządzeniach polega na jej napowietrzaniu i filtracji.

Dwa wodociągi w tej grupie wielkości (wodociąg Michałów II oraz Rajsko w gminie Opatówek) dystrybuują do spożycia wodę nieuzdatnianą (bezpośrednio ujmowaną). W 2018 roku jakość wody produkowanej przez te urządzenia była odpowiednia. Krótkotrwałe niezgodności stwierdzono w wodzie produkowanej przez:

- Wodociąg Rajsko (gm. Opatówek) Zanieczyszczenie stwierdzono na podstawie badań, wykonanych w ramach kontroli urzędowej. Stwierdzone zanieczyszczenia mikrobiologiczne organoleptyczne i fizykochemiczne miały charakter krótkotrwały. Podwyższone stężenia kwestionowanych parametrów nie miały żadnych ujemnych skutków zdrowotnych dla konsumentów wody. Wszystkie zanieczyszczenia mikrobiologiczne, jakie odnotowano w wyniku badań, udało się w możliwie krótkim czasie wyeliminować. W większości analizowanych przypadków zanieczyszczenia nie utrzymywały się dłużej niż 30 dni.
- Wodociąg Mroczy Wielkie (gm. Szczytniki) Zanieczyszczenie stwierdzono w ramach kontroli wewnętrznej. Stwierdzone zanieczyszczenie mikrobiologiczne miało charakter incydentalny i krótkotrwały. Kwestionowany parametr nie miał żadnych ujemnych skutków zdrowotnych dla konsumentów wody.
- Wodociąg Wojewódzkiego Zakładu Opieki Psychiatrycznej w Sokołówce Sp. z o.o., (gm. Koźminek). Zanieczyszczenie stwierdzono na podstawie badań, wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu nie wydał komunikatu w sprawie zanieczyszczenia wody. Po wystąpieniu zanieczyszczenia wody Zarządca obiektu wyłączył z eksploatacji ujęcie oraz stację uzdatniania wody na czas przeprowadzenia działań naprawczych, polegających na dezynfekcji (hiperchlorowanie) ujęcia oraz urządzeń uzdatniających (filtrów, hydroforów). Po tych działaniach uruchamiano urządzenia i pobierano próbki do badania. W czasie prowadzonych działań naprawczych sieć wodociągowa Szpitala była zasilana przez alternatywne źródło tj.

Wodociąg Koźminek. Nie ustalono przyczyny zanieczyszczenia wody. Z uwagi na regularne występowanie zanieczyszczeń zarządca wodociągu podjął decyzje o modernizacji urządzeń uzdatniających, rurociągów (wymiana na nowe) oraz wprowadzeniu do procesu uzdatniania zastawu lamp UV. Stacja uzdatniania została unieruchomiona od 19 stycznia 2018 roku do 17 grudnia 2018 roku, w tym czasie sieć wodociągowa była nadal zasilana przez wodociąg Koźminek.

2.5. Podsumowanie

1. Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie powiatu kaliskiego była dobra (stwierdzone zanieczyszczenia mikrobiologiczne, organoleptyczne oraz fizykochemiczne nie stwarzały istotnego zagrożenia dla zdrowia konsumentów wody).
2. Na podstawie sprawozdań z badań jakości wody realizowanych w ramach kontroli wewnętrznej, analizy podejmowanych działań naprawczych oraz prowadzonego monitoringu (w tym urzędowej kontroli jakości wody) wydano okresowe oceny jakości wody za 2018 roku dla wszystkich obszarów dystrybucji wody przeznaczonej do spożycia na terenie powiatu kaliskiego, potwierdzające spełnienie wymagań w tym zakresie.
3. Na podstawie sprawozdań z badań jakości wody z 2018 roku, realizowanych w ramach kontroli wewnętrznej przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne oraz pozostałe podmioty (wykorzystujące wodę, pochodzącą z indywidualnych ujęć) ze wszystkich obszarów dystrybucji na terenie powiatu kaliskiego, stwierdzono jej przydatność do spożycia przez ludzi.
4. W każdej sytuacji przekroczeń dopuszczalnych norm określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi podejmowane były działania nadzorowe nad producentami wody.
5. Producenci wody bezzwłocznie podejmowali działania naprawcze na urządzeniach produkujących i dystrybuujących wodę. W 2018 roku nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości w zakresie terminowości przekazywania przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne oraz pozostałe podmioty (wykorzystujące wodę, pochodzącą z indywidualnych ujęć) sprawozdań z badań, informacji o przekroczeniach parametrów jakości wody, informacji o planowanych i podejmowanych działaniach naprawczych wraz z harmonogramem ich realizacji.

6. Cztery nadzorowane wodociągi z uwagi na przekroczenie wartości granicznej stężenia radonu Rn-222 oraz izotopów radu: Ra-226 i Ra-228 w badaniach wykonanych w ramach wstępnego monitoringu substancji promieniotwórczych przeprowadziły wtórne badania w 2018 roku.
7. Stan sanitarny obiektów dostarczających wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi (pomieszczeń, ich wyposażenia oraz urządzeń) w 2018 roku był dobry.

III. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ I KĄPIELISK

3.1. Hotele

W roku sprawozdawczym 2018 liczba obiektów hotelarskich na terenie powiatu kaliskiego nie uległa zmianie i wynosiła 8. W minionym roku nie kontrolowano obiektów w tej grupie.

3.2. Motele

Liczba obiektów w porównaniu z rokiem ubiegłym nie uległa zmianie. Nadal pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu znajdują się 3 obiekty z tej kategorii. W 2018 roku został skontrolowany 1 obiekt (Motel „Czarnuszka” w Opatówku). Stan sanitarno-porządkowy i techniczny obiektu nie budził zastrzeżeń.

W obiekcie przestrzegana była ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

3.3. Inne obiekty świadczące usługi noclegowe

W 2018 roku zewidencjonowano 47 tego typu obiektów. W stosunku do roku poprzedniego przybył jeden obiekt tj. Gospodarstwo Agroturystyczne.

Ogółem skontrolowano 13 obiektów, co stanowi ok. 27,66% wszystkich zakładów. Łącznie przeprowadzono 13 kontroli. W trakcie kontroli nie stwierdzono uchybień w stanie higieniczno-sanitarnym i technicznym. Gospodarstwa agroturystyczne spełniają minimalne wymagania, co do wyposażenia dla innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie.

3.4. Obiekty wczasowo-turystyczne

W 2018 roku w powiecie kaliskim w ewidencji znajdował się 1 obiekt wczasowo-turystyczny ujęty w grupie obiektów świadczących usługi noclegowe tj. Gminny Ośrodek Wypoczynkowy w Brzezinach, który w roku sprawozdawczym został objęty kontrolą.

Podobnie jak w latach poprzednich plany dot. remontu/modernizacji pokoi ośrodka nie zostały zrealizowane z uwagi na ograniczone fundusze. Wzorem lat poprzednich pokoje przed sezonem letnim zostały odmalowane. Goście przebywający w Ośrodku mają możliwość skorzystania z miejsca wykorzystywanego do kąpieli, z plaży, boiska do tenisa ziemnego i stołowego, boiska do piłki siatkowej, mini siłowni oraz placu zabaw dla dzieci.

3.5. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu i solaria

W 2018 roku w ewidencji PSSE w Kaliszu znajdowały się 83 obiekty na terenie powiatu kaliskiego, skontrolowano 13 zakładów tj. 15,7%. Przedmiotem kontroli była ocena stanu sanitarno-higienicznego zakładów w oparciu o obowiązujące przepisy.

Wszystkie skontrolowane obiekty należały do grupy zakładów fryzjerskich – 61,5% i fryzjersko-kosmetycznych 38,5%. W 2018 roku nie skontrolowano żadnego obiektu należącego do grupy zakładów kosmetycznych, odnowy biologicznej i solariów. Na terenie powiatu kaliskiego brak obiektów z grupy tatuażu.

W zakładach w zależności od przeznaczenia, narzędzia stosowane do obsługi klientów poddawane są właściwym zabiegom dezynfekcyjnym i sterylizacji. W żadnym z kontrolowanych obiektów nie stosowany jest sprzęt jednorazowego użycia (igły, ostrza) co skutkowałoby koniecznością podpisania umowy na odbiór odpadów niebezpiecznych. W roku 2018 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny nie wydał żadnej decyzji administracyjnej, nie nałożono też mandatu karnego.

Ogólnie w ocenie służb sanitarnych, stan sanitarno - higieniczny kontrolowanych zakładów z terenu powiatu kaliskiego ulega stałej poprawie.

3.6. Ustępy publiczne

Na terenie powiatu kaliskiego brak jest tego typu stałych obiektów. Podobnie jak w latach ubiegłych, w miejscowościach organizowania imprez masowych stawiane są przenośne systemy sanitarne.

3.7. Cmentarze i Zakłady Usług Pogrzebowych

Na terenie powiatu kaliskiego znajduje się 29 cmentarzy i 14 Zakładów Usług Pogrzebowych. W porównaniu do roku poprzedniego liczba obiektów nie uległa zmianie.

W roku 2018 na terenie powiatu skontrolowano 2 cmentarze, 5 zakładów usług pogrzebowych, co stanowi odpowiednio 6,9 % i 35,71 % ogólnej liczby tych obiektów.

W ramach kontroli zakładów skontrolowano także środki transportu do przewozu zwłok i szczątków ludzkich. Na terenie powiatu zwizytowano 3 takie środki, co do których kontrolujący nie wniósł zastrzeżeń.

3.8. Kąpieliska

W 2018 roku na nadzorowanym terenie przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu zorganizowano jedno miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli (mowdk) na zbiorniku wodnym w miejscowości Brzeziny. Organizator miejsca (Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji ul. 1000-lecia 10, 62-874 Brzeziny) przed sezonem oraz w ciągu

trwania sezonu tj. od dnia 30 czerwca 2018 roku do dnia 26 sierpnia 2018 roku (w weekendy) prowadził badania jakości wody w ramach kontroli wewnętrznej, których wyniki na bieżąco przekazywał tutejszemu organowi. W roku sprawozdawczym przeprowadzono jedną kontrolę sanitarną mowdk.

Łącznie ze zbiornika pobrano 3 próbki wody, w których oznaczano najbardziej prawdopodobną liczbę *Escherichii coli* oraz obecność i liczbę enterokoków kałowych. Na podstawie ww. badań oraz oceny organoleptycznej Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu sporządził bieżące (pozytywne) oceny jakości wody w miejscu wykorzystywanym do kąpielii (3 decyzje stwierdzające przydatność wody do kąpielii).

Zagospodarowanie plaż

Kontrola plaży (piaszczysto-trawiastej) była przeprowadzona w ramach kontroli nadzorowanego miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpielii, zorganizowanego nad zbiornikiem wodnym w miejscowości Brzeziny.

Użytkownicy terenu mieli możliwość korzystania z przebieralni oraz z punktów poboru wody do spożycia pochodzącej z wodociągu sieciowego, a także z sanitariatów w budynku gminnego ośrodka wczasowo-wypoczynkowego zlokalizowanego w pobliżu zbiornika. Na plaży znajdowała się wystarczająca ilość pojemników na odpady, które były opróżniane na bieżąco. Plaża wyposażona została w tablicę informacyjną z regulaminem „miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpielii” wraz z aktualną informacją o dopuszczalności miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpielii. Plaża była utrzymana w należyтым porządku i czystości.

3.9. Interwencje

W 2018 roku nie rozpatrywano interwencji z terenu powiatu kaliskiego.

3.10. Podsumowanie

1. Przeprowadzone w roku sprawozdawczym kontrole nie wykazały nieprawidłowości w stanie higieniczno-sanitarnym skontrolowanych obiektów.
2. Prowadzona przez podmioty gospodarka odpadami komunalnymi była prawidłowa.

IV. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW OPIEKI ZDROWOTNEJ

4.1. Zakłady opieki zdrowotnej – ogółem

W 2018 roku Państwowa Inspekcja Sanitarna w Kaliszu skontrolowała stan sanitarny 12 placówek, co stanowi 35,3 % ogółu podmiotów leczniczych ujętych w (tab.15).

Tab. 15. Udział placówek niepublicznych w ogólnej liczbie zakładów opieki zdrowotnej w 2018 r. w powiecie kaliskim

Rok	Ogólna liczba podmiotów leczniczych	Ogólna liczba podmiotów leczniczych niepublicznych	% podmiotów leczniczych niepublicznych
2016	36	30	83%
2017	36	30	83%
2018	34	29	85%

Wśród wszystkich skontrolowanych obiektów 25 % stanowiły placówki publiczne, 75 %, natomiast placówki niepubliczne. Spośród skontrolowanych obiektów w 16,7 % stwierdzono zły stan sanitarny. Uchybienia dotyczyły dwóch podmiotów leczniczych związanych z niezrealizowaniem programu działań dostosowawczych oraz złym stanem bieżącym: mebli, podłóg, ścian.

Ocenę szczegółową stanu sanitarnego przedstawia tabela 16.

Tab. 16. Podmioty lecznicze o złym stanie sanitarnym w 2018r. w powiecie kaliskim

Podmioty lecznicze		Powiat kaliski
Lecznictwo zamknięte		
Szpitale	Skontrolowano	2
	Stwierdzono zły stan sanitarny	1
Hospicja stacjonarne	Skontrolowano	1
	Stwierdzono zły stan sanitarny	0
Lecznictwo otwarte - ambulatoryjne		
Publiczne	Skontrolowano	2
	Stwierdzono zły stan sanitarny	0
Niepubliczne	Skontrolowano	7
	Stwierdzono zły stan sanitarny	1
Ogółem	Skontrolowano	12
	Stwierdzono zły stan sanitarny	2

4.2. Zakłady leczenia zamkniętego

Do obiektów tej grupy w powiecie kaliskim należą: Wojewódzki Specjalistyczny ZZOZ Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy 113 k/Kalisza 62-872 Godziesze Małe, Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej Sp. z o.o. Sokołówka 1 62-840 Koźminek, Niepubliczny Zakład Medycyny Paliatywnej Hospicjum Stacjonarne Rożdżały 21, 62-860 Opatówek.

Obiekty są zróżnicowane pod względem stanu technicznego i organizacji działalności.

W 2018 roku w ww. placówkach przeprowadzono 4 kontrole kompleksowe stanu sanitarnego, 2 kontrole tematyczne dot. przygotowania podmiotów leczniczych na infekcje grypy. W szpitalach oraz w hospicjum prowadzone są kontrole wewnętrzne w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych.

4.2.1. Stan techniczny i funkcjonalny szpitali

Wojewódzki Specjalistyczny ZZOZ Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy 113 k /Kalisza 62-872 Godziesze Małe

Dużym utrudnieniem w uzyskaniu znacznej poprawy stanu sanitarno - technicznego obiektu jest wysoki stopień wyeksploatowania budynków oraz złe rozwiązania architektoniczne, które utrudniają poprawę funkcjonalności budynku. Bieżące naprawy i remonty prowadzi się w obiekcie w zależności od możliwości finansowych placówek.

Szpital posiadał opracowany program działań dostosowawczych, który uzyskał pozytywną opinię Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu z dnia 26.08.2011 r. Program obowiązywał do 31.12.2017 r. Niewykonane zadania ujęto w decyzji administracyjnej wyznaczono terminy realizacji. W 2018 roku przeprowadzono bieżące prace remontowe pomieszczeń szpitala: łazienek, ubikacji, sal chorych.

W czasie kontroli stwierdzono uchybienia: w pomieszczeniu sanitarno – higienicznym dla osób niepełnosprawnych zły stan sanitarno – techniczny grzejnika, drzwi i armatury,

zniszczona powierzchnia wózka leżącego do transportu pacjenta oraz kółek wózka do defekacji, uszkodzona powierzchnia brodzika oraz odpryski farby na suficie w pomieszczeniu higieniczno – sanitarnym dla pacjentów, uszkodzona powierzchnia narożników ścian w gabinecie badań oraz odpryski farby metalowych części łóżka w izbie przyjęć, zniszczona powierzchnia metalowych części komory laminarnej w laboratorium mikrobiologicznym a także uszkodzone, popękane plastikowe pokrywy pojemników do transportu bielizny szpitalnej czystej i brudnej.

W Wojewódzkiej Przychodni Chorób Płuc i Gruźlicy ul. Majkowska 13 a, 62-800 Kalisz stwierdzono przeprowadzanie kontroli wewnętrznej rzadziej niż co 6 miesięcy.

Na stwierdzone uchybienia wydano 1 decyzję administracyjną.

Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej w Sokołowie
Sokołówka 1 62-840 Koźminek

W 2014 roku Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej w Sokołowie przekształcono w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością.

Szpital posiadał opracowany program działań dostosowawczych, który uzyskał pozytywną opinię Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu z dnia 23.05.2012 roku. Pozostało do wykonania zadanie: zapewnić dostęp z trzech stron, w tym z dwóch dłuższych do części łóżek w pokojach łóżkowych w oddziałach: psychiatrycznym i leczenia zespołów abstynencyjnych. Funkcjonuje w podmiocie leczniczym „hostel dla uzależnionych” z 30 miejscami dla pacjentów uzależnionych, wymagających dalszego wsparcia po zakończonej terapii. W 2018 roku oddano do użytkowania nową część oddziału leczenia zespołów abstynencyjnych i izbę przyjęć. Bieżące prace remontowe pomieszczeń dotyczyły malowania oddziału psychiatrycznego, malowania łazienek w oddziale leczenia uzależnień, naprawy lub wymiany zniszczonych mebli.

Niepubliczny Zakład Medycyny Paliatywnej Hospicjum Stacjonarne w Rożdżalach,

Rożdżaty 21 62-860 Opatówek

Kontrolowany obiekt jest w dobrym stanie sanitarno – technicznym i sanitarno-higienicznym. Posiada 22 łóżka usytuowane w sześciu salach z łazienkami, tj. trzy sale 5-łóżkowe, dwie sale 2-łóżkowe, jedną salę 3-łóżkową. Obiekt usytuowany jest w osobnym budynku, przystosowanym dla osób niepełnosprawnych. Posiada własną kotłownię gazową oraz własną biologiczną oczyszczalnię ścieków. W placówce są opracowane i wdrożone procedury higieniczne. Uchybień nie stwierdzono.

4.2.2. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku w otoczeniu szpitali

Czystość bieżąca i porządek w szpitalach i ich otoczeniu nie budził istotnych zastrzeżeń.

W szpitalu Chorób Płuc i Gruźlicy powierzono sprzątanie wyspecjalizowanej firmie świadczącej usługi. W szpitalu psychiatrycznym, a także w hospicjum stacjonarnym w Rożdżalach sprzątanie jest wykonywane przez własny personel.

Przestrzegana jest zasada sprzątania pomieszczeń w zależności od stref czystości. Do mycia i dezynfekcji powierzchni stosowane są wózki. Stwierdzono wystarczający i uzupełniany w miarę potrzeb zapas środków czystościowych i dezynfekcyjnych. obiektach wydzielone są magazyny lub zabezpieczone szafy do przechowywania środków do utrzymania czystości i dezynfekcyjnych.

Nie odnotowano istotnych zastrzeżeń w utrzymaniu porządku w otoczeniu budynków szpitalnych.

4.2.3. Zaopatrzenie w wodę

Wojewódzki Specjalistyczny ZZOZ Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy

Szpital jest zaopatrywany w wodę z własnego ujęcia.

W 2018 roku w wyniku badań prowadzonych w ramach kontroli urzędowej i wewnętrznej, stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej wartości parametru mętności. Wartość przekroczenia ww. parametru nie stwarzała zagrożenia dla zdrowia konsumentów wody w związku z tym nie wprowadzono ograniczeń dotyczących jej spożycia oraz sposobu użytkowania.

Działania naprawcze spowodowały, że jakość wody pod względem fizykochemicznym odpowiadała wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294).

W 2018 roku przeprowadzono badania próbek wody ciepłej na obecność bakterii z rodzaju Legionella w ramach kontroli wewnętrznej. Analiza w/w próbek wykazała, że jakość wody ciepłej w instalacji wodociągowej budynku, spełnia wymagania w zakresie liczby bakterii Legionella sp., określone w zał. nr 5 części A rozporządzenia Ministra Zdrowia z 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294).

W chwili obecnej rezerwowym źródłem zaopatrzenia w wodę jest wodociąg sieciowy w miejscowości Wolica, który jest administrowany przez Urząd Gminy w Godzieszach Wielkich i znajduje się pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

W minionym roku nie odnotowano przerw w dostawie wody zimnej i ciepłej.

W związku z zaplanowaną modernizacją hydroforni wraz z wymianą instalacji wody zimnej w dniu 28 listopada 2018 roku nastąpił demontaż urządzeń stacji uzdatniania wody i przełączenie poboru wody dla Szpitala z wodociągu gminnego Wolica. Wodociąg ten jest również rezerwowym źródłem zaopatrzenia w wodę, który jest administrowany przez Urząd Gminy w Godzieszach Wielkich i znajduje się pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej w Sokołowie

(Oddział w miejscowości Sokołówka oraz Oddział w miejscowości Murowaniec)

Oddział Psychiatryczny Ogólny oraz Oddział Leczenia Zespołów Abstynencyjnych Szpitala w Sokołowie korzysta z wody z własnego ujęcia. Podczas badania próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej stwierdzono występowanie bakterii z grupy coli, ogólnej liczby mikroorganizmów w 22 °C oraz przekroczenie parametru manganu. Podjęto działania naprawcze w postaci dezynfekcji chemicznej studni głębinowej, które nie przyniosły rezultatów. Jakość wody nie spełniała warunków rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. W związku z tym podjęto decyzję o przełączeniu się na źródło awaryjne, którym jest wodociąg gminny w Koźminku oraz decyzję o kompleksowej modernizacji stacji uzdatniania Wojewódzkiego Zakładu Opieki Psychiatrycznej w Sokołowie. Z końcem grudnia 2018 roku uruchomiono stację po modernizacji. Z przedstawionych badań wynika, że jakość wody pod względem bakteriologicznym i fizyko-chemicznym odpowiadała wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294).

W połowie roku w ramach kontroli urzędowej do badania pobrano 3 próbki wody z wewnętrznej instalacji wodociągowej Wojewódzkiego Zakładu Opieki Psychiatrycznej Sp. z o. o. w Sokołowie zasilanej przez Wodociąg Koźminek. Jakość wody pod względem fizyko-chemicznym jak również bakteriologicznym odpowiadała wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294).

W 2018 roku przeprowadzono badania wody ciepłej w ramach kontroli wewnętrznej na obecność bakterii z rodzaju Legionella. Analiza w/w próbek wykazała, że jakość wody ciepłej w instalacji wodociągowej budynku, spełnia wymagania w zakresie liczby bakterii Legionella sp., określone w zał. nr 5 części A rozporządzenia Ministra Zdrowia z 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294).

Ujęcie awaryjne dla Oddziałów w miejscowości Sokołówka stanowi wodociąg publiczny w Koźminku. Oddział Uzależnień Alkoholowych w Murowańcu nie posiada rezerwowego źródła wody. Woda w budynkach szpitala jest badana cyklicznie w ramach państwowego monitoringu jakości wody oraz w ramach kontroli wewnętrznej.

Niepubliczny Zakład Medycyny Paliatywnej Hospicjum Stacjonarne w Rożdżalach,

Rożdżaty 21 62-860 Opatówek

Obiekt zaopatrywany jest w wodę przeznaczoną do spożycia z wodociągu „publicznego” w miejscowości Tłokinia Wielka. W 2018 roku jakość wody pod względem fizyko-chemicznym jak również bakteriologicznym odpowiadała wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294).

W minionym roku przeprowadzono badania wody ciepłej pod kątem obecności bakterii Legionella. Próbkę pobrano w 4 punktach. Pobór próbek wody ciepłej pobranej z wewnętrznej instalacji wodociągowej był w ramach kontroli wewnętrznej po działaniach naprawczych przeprowadzonych przez Hospicjum. Po przeprowadzeniu badań stwierdzono, że jakość wody pod względem zawartości bakterii z rodzaju Legionella odpowiada wymaganiom określonym w zał. nr 5 części A rozporządzenia Ministra Zdrowia z 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). Obiekt nie posiada rezerwowego zaopatrzenia w wodę. W 2018 roku nie odnotowano przerw w dostawie wody. Nie prowadzono również modernizacji.

4.2.4. Odprowadzanie ścieków

Wojewódzki Specjalistyczny ZZOZ Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy

Ścieki ze wszystkich oddziałów Szpitala przechodzą przez oczyszczalnię ścieków i są odprowadzane do kanalizacji gminnej.

Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej w Sokołówce-

Oddział w miejscowości Sokołówka oraz Oddział w miejscowości Murowaniec

Ścieki pochodzące ze szpitala w Sokołówce nie podlegają dezynfekcji, poprzez przepompownię ścieków są odprowadzane na oczyszczalnię w Koźminku.

Obiekt w Murowańcu posiada własną oczyszczalnię. Oczyszczone ścieki są odprowadzane do rzeki Swędrni zgodnie z pozwoleniem wodno-prawnym.

Niepubliczny Zakład Medycyny Paliatywnej Hospicjum Stacjonarne w Rożdżalach,

Rożdżaty 21 62-860 Opatówek

Ścieki komunalne z budynku hospicjum odprowadzane są do własnej, biologicznej oczyszczalni ścieków, działającej w oparciu o metodę osadu czynnego. Oczyszczone ścieki nie podlegają dezynfekcji i odprowadzane są bezpośrednio do gruntu. Nadmiar osadu jest odbierany okresowo przez przedsiębiorstwo asenizacyjne, co potwierdzają faktury za wykonaną usługę.

4.2.5. Dezynfekcja

W roku sprawozdawczym nie stwierdzono nieprawidłowości dotyczących procedur dezynfekcyjnych. Przestrzegane są zasady doboru środków dezynfekcyjnych w zakresie stężenia i czasu działania.

4.2.6. Komory dezynfekcyjne

W Wojewódzkim Specjalistycznym ZZOZ Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy oddano do użytku centralną dezynfektornię - stację przygotowania łóżek od kwietnia 2018 roku. Podzielona jest na strefę czystą i brudną. Pomiędzy tymi strefami znajduje się przelotowa automatyczna komora dezynfekcyjna GED posiadająca próżniowe komory ciśnieniowe. Urządzenie wyposażone jest w programy dezynfekcji sprzętu. Zakres temperatur od 75°C do 105°C. Czas dezynfekcji od 1 min do 20 min, czas osuszania 5 min. Dezynfekcji podlegają: łóżka, materace, poduszki, koce.

Komora dezynfekcyjna jest nieczynna.

4.2.7. Sterylizacja

Szpital w Wolicy nie posiada w swojej strukturze centralnej sterylizatorni, dysponuje tylko podręczną sterylizatornią. Stosowaną metodą sterylizacji w placówce jest autoklawowanie. Do sterylizacji sprzętu w szpitalu (w większości akcesoria wykorzystywane do bronchoskopii, drenażu jamy opłucnej) są używane 2 sterylizatory: AZTECA-AC-470, AZTECA-AC-470 rok produkcji 2015. Laboratorium mikrobiologiczne również wyposażone jest w 2 urządzenia sterylizujące tego samego typu: AZTECA-AC-470, AZTECA-AC-470, rok produkcji 2015. Szpital posiada także umowę na usługi sterylizacyjne sprzętu termolabilnego z Wojewódzkim Szpitalem Zespolonym im. Ludwika Perzyny w Kaliszu ul. Poznańska 79. Uchybień nie stwierdzono.

Szpital w Sokołówce posiada umowę na usługi sterylizacyjne z Wojewódzkim Szpitalem Zespolonym im. Ludwika Perzyny w Kaliszu przy ul. Poznańskiej 79.

Hospicjum stacjonarne w Rozdźałach posiada umowę na usługi sterylizacyjne z podmiotem leczniczym: CALISIA Józef Bażant, Piotr Bażant Sp. Jawna w Kaliszu ul. Kwiatowa 1.

W świetle obowiązujących przepisów kierownicy podmiotów leczniczych zobligowani są do zapewnienia warunków skutecznej sterylizacji oraz prowadzenia dokumentacji procesów sterylizacji. Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej podczas prowadzonych kontroli aktualizują rejestr urządzeń sterylizujących, kontrolują dokumentację procesów sterylizacji oraz prawidłowość kontroli wewnętrznej procesu sterylizacji.

4.2.8. Gromadzenie i unieszkodliwianie odpadów

Odpady komunalne

Na stanowiskach pracy opracowane i wdrożone są procedury z zakresu prawidłowego postępowania z odpadami. Odpady komunalne zbierane są do worków foliowych, a następnie przechowywane w kontenerach i pojemnikach w wydzielonym miejscu (zadaszonym z betonową posadzką). Pojemniki są regularnie opróżniane i wywożone przez specjalistyczną firmę.

Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej Sp. z o. o. w Sokolówce

Szpital posiada aktualną umowę na odbiór odpadów komunalnych z:

1. Przedsiębiorstwem Usług Komunalnych PUK S.A. ul. Bażancia 1a, w Kaliszu - dot. obiektu w Sokolówce.
2. Zakładem Wielobranżowym „Suprema” Marek Buchnajzer Tymianek 20, 62-840 Koźminek - dot. obiektu w Murowańcu.

Wojewódzki Specjalistyczny ZOZ Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy k/Kalisza

Odbiorcą odpadów komunalnych jest Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych PUK S.A ul. Bażancia 1a w Kaliszu.

Hospicjum Stacjonarne w Rozdźałach

Odbiorcą odpadów komunalnych jest Przedsiębiorstwo Oczyszczania Miasta „EKO” Sp. z o. o. ul. Łódzka 19 w Kaliszu.

Odpady medyczne i specjalne

Obydwa szpitale i hospicjum prowadzą ewidencję odpadów z podziałem na poszczególne grupy zgodnie z ustawą o odpadach i katalogiem odpadów. Odpady medyczne gromadzone i przechowywane są zgodnie z obowiązującymi procedurami i instrukcjami. Odbiorem i transportem odpadów medycznych do miejsca utylizacji zajmują się wyspecjalizowane firmy:

- *Szpital w Wolicy* posiada umowę z firmą transportową posiadającą stosowne zezwolenie na transport odpadów niebezpiecznych, która odwozi je do termicznego unieszkodliwienia w profesjonalnej spalarni w Zakładzie Utylizacji Odpadów w Koninie Sp. z o. o., ul. Sulańska 11, Nr zezwolenia na odzysk, unieszkodliwianie, zbieranie oraz transport Nr DSR.IV.7243.23.2012 ważne do dnia 25.07.2022 r.
- *W szpitalu psychiatrycznym* transportem zewnętrznym odpadów medycznych zajmuje się firma EKOMED Piotr Wojciechowski, Kalisz ul. Prymasa Stefana Wyszyńskiego 60.
- *W hospicjum stacjonarnym* w Roźdzałach obowiązuje umowa na odbiór, transport i utylizację odpadów medycznych z Przedsiębiorstwem Handlowo - Usługowym „EPAK” w Kaliszu ul. Górnośląska 77/50.

Zużyte świetlówki, odczynniki laboratoryjne, wywoływacze i utrwalacze oraz inne odpady zawierające rtęć są zbierane, a następnie odbierane przez uprawnione firmy. Uchybień dotyczących gospodarki odpadami nie stwierdzono.

4.2.9. Pralnictwo i gospodarka bielizną szpitalną

Postępowanie z bielizną szpitalną w placówkach określają opracowane procedury, które są wdrożone do stosowania w poszczególnych oddziałach.

Szpital w Wolicy korzysta z usług firmy MEDIX INWEST Sp. z o. o. ul. Majkowska 13a, 62-800 Kalisz. W szpitalu wydzielono magazyny bielizny czystej i brudnej. Za transport bielizny brudnej z magazynów do pralni i z pralni bielizny czystej do magazynów w szpitalach odpowiadają firmy piorące bieliznę.

Firma MEDIJ Sp. z o. o. 63-830 Pępowo, ul. Kobylńska 12 świadczy usługi pralnicze dla szpitala w Sokołówce i dla hospicjum stacjonarnego w Roźdzałach.

Nieprawidłowości nie stwierdzono.

4.2.10. Żywienie pacjentów w szpitalach

Wojewódzki Szpital Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy k/Kalisza

W 2018 roku w Wojewódzkim Szpitalu Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy k/Kalisza prowadzono nadzór nad żywieniem pacjentów. Szpital korzystał z usług wyspecjalizowanej firmy Kawiarnia „Muzealna” Romuald Bartosik Gołuchów, która przygotowana jest do prowadzenia usług w zakresie cateringu. Stan sanitarno-techniczny pomieszczeń i wyposażenia bloku żywienia w szpitalu w stosunku do roku 2016 utrzymuje się na tym samym poziomie. W szpitalu w zakresie żywienia stosuje się zasady Dobrej Praktyki Higienicznej i Produkcyjnej. Opracowane są wymagane instrukcje, procedury, a także prowadzone są rejestry i zapisy z zakresu tych praktyk.

Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej w Sokolówce

Szpital prowadzi żywienie pacjentów we własnym zakresie, posiada własną kuchnię, w której stosuje się zasady Dobrej Praktyki Higienicznej, Dobrej Praktyki Produkcyjnej oraz systemu HACCP. Posiłki dowożone są również do Oddziału Uzależnień w Murowańcu, gdzie następuje ich rozdział.

Stan sanitarno-techniczny kuchni i pomieszczeń przyległych nie budzi zastrzeżeń.

Hospicjum Stacjonarne w Rożdżalach

Hospicjum korzystało z usług wyspecjalizowanej firmy Kawiarnia „Muzealna” Romuald Bartosik Gołuchów. Posiłki przywożone są w termosach, rozdział odbywa się na miejscach kuchni.

4.3. Zakłady Lecznictwa Ambulatoryjnego

W powiecie kaliskim w 2018 roku świadczeń w systemie ambulatoryjnym udzielało 89 podmiotów: przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, zakłady rehabilitacji leczniczej, medyczne laboratoria diagnostyczne, indywidualne i grupowe praktyki lekarskie oraz indywidualne praktyki pielęgniarskie. Skontrolowano 12 podmiotów leczniczych tj. przychodni, ośrodków zdrowia, zakłady rehabilitacji leczniczej, co stanowi 13,5 % (31 w ewidencji).

W jednym podmiocie leczniczym stwierdzono nie zrealizowanie programu dostosowawczego: brak pomieszczenia higieniczno - sanitarnego dla osób niepełnosprawnych, gabinet badań ginekologicznych nie posiada bezpośredniego połączenia

z pomieszczeniem higieniczno-sanitarnym wyposażonym dodatkowo w bidet, w 2 gabinetach lekarskich podłoga wykonana z paneli. Zostanie wydana decyzja administracyjna w celu usunięcia nieprawidłowości.

4.3.1. Postępowanie z czystą i brudną bielizną

Uchybień nie stwierdzono.

4.3.2 Postępowanie z odpadami medycznymi

Nieprawidłowości nie stwierdzono.

4.3.3. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku

Uchybień nie stwierdzono. Czystość bieżąca we wszystkich placówkach była zachowana.

4.3.4. Ocena procedur dezynfekcyjnych oraz w zakresie antyseptyki rąk personelu medycznego

W zakresie procedur dotyczących dezynfekcji i antyseptyki rąk uchybień nie stwierdzono. Dobór środków do dezynfekcji rąk nie budził zastrzeżeń w skontrolowanych zakładach.

4.3.5. Ocena procedur sterylizacyjnych

Nieprawidłowości nie stwierdzono.

4.4. Praktyki lekarskie

W 2018 roku w ewidencji PSSE w Kaliszu było 42 podmioty, były to: indywidualna praktyka lekarska, indywidualna praktyka lekarzy dentystów, indywidualna specjalistyczna praktyka lekarska, indywidualna specjalistyczna praktyka lekarzy dentystów. Kontrolą objęto 3 praktyki lekarskie, co stanowi 7,1 % obiektów.

Nieprawidłowości w okresie sprawozdawczym nie stwierdzono.

4.4.1. Postępowanie z czystą i brudną bielizną

Uchybień nie stwierdzono.

4.4.2. Postępowanie z odpadami medycznymi

Uchybień nie stwierdzono.

4.4.3. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku

Czystość bieżąca we wszystkich placówkach była zachowana.

4.4.4. Ocena procedur dezynfekcyjnych i antyseptyki rąk

Uchybień nie stwierdzono. Dobór środków dezynfekcyjnych i antyseptycznych nie budzi zastrzeżeń.

4.4.5. Ocena procedur sterylizacyjnych

Uchybień nie stwierdzono.

4.5. Praktyki pielęgniarские

W 2018 roku w ewidencji ujętych było 16 praktyk. Nie przeprowadzono kontroli w roku sprawozdawczym.

4.6. Podsumowanie

1. W 2018 roku odsetek podmiotów leczniczych ocenionych negatywnie wynosi 16,7 % i jest wyższy w porównaniu z rokiem 2017 (8,3 %).
2. Podmioty lecznicze posiadały opracowane programy działań dostosowawczych. Programy obowiązywały do 31.12.2017 r. Nie wykonane zadania w zakresie zapewnienia bezpiecznych warunków sanitarnych, w których udzielane są świadczenia medyczne ujęto w decyzjach administracyjnych i wyznaczono terminy realizacji.
3. Podmioty lecznicze posiadają opracowane procedury postępowania zapewniające ochronę przed zakażeniami, przeprowadzane są kontrole wewnętrzne w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia co 6 miesięcy.
4. Istnieje konieczność dofinansowania podmiotów leczniczych publicznych celem realizacji opracowanych programów dostosowawczych do obowiązujących przepisów.

V. WARUNKI SANITARNO - HIGIENICZNE ŚRODOWISKA PRACY

5.1. Działalność kontrolna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego

5.1.1. Struktura zatrudnienia

W roku 2018 w ewidencji PSSE w Kaliszu w powiecie kaliskim zarejestrowanych było 174 zakładów, które zatrudniały ogółem 1868 pracowników. Przeważały zakłady małe do 100 zatrudnionych - 166, co stanowi 95 % ogółu wszystkich zakładów w ewidencji.

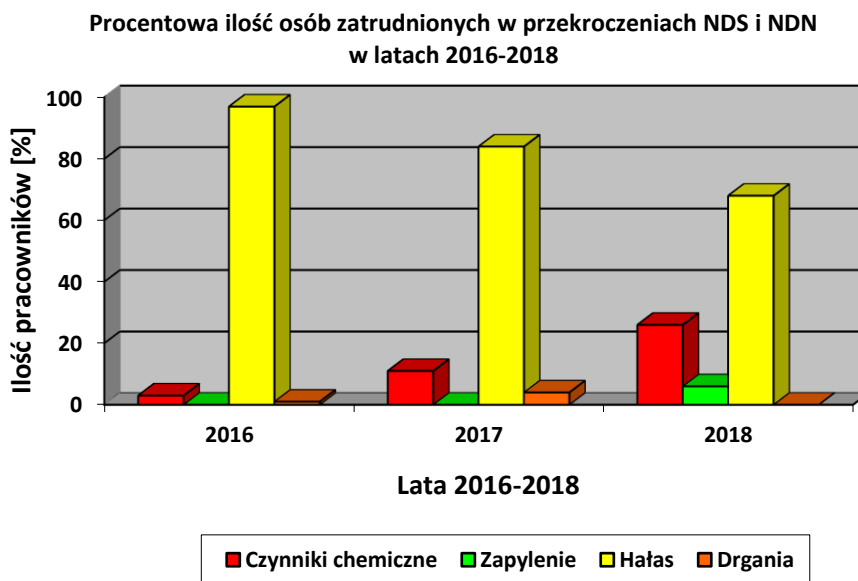
5.1.2. Narażenie na czynniki szkodliwe dla zdrowia

W roku sprawozdawczym w 10 zakładach stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń - NDS i najwyższych dopuszczalnych natężeń - NDN.

W ponadnormatywnych stężeniach i natężeniach czynników szkodliwych pracowało 98 osób.

Tab. 14. Liczba pracowników pracujących w przekroczeniach NDS/NDN czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy w latach 2016– 2018

Rodzaj czynników szkodliwych	Rok	Pracownicy pracujący w przekroczeniach NDS		Pracownicy pracujący w przekroczeniach NDN	
		liczba	%	liczba	%
<i>Czynniki chemiczne</i>	<i>2016</i>	<i>11</i>	<i>3</i>		
	<i>2017</i>	<i>33</i>	<i>11</i>		
	<i>2018</i>	<i>25</i>	<i>26</i>		
<i>Zapylenie</i>	<i>2016</i>	<i>0</i>	<i>0</i>		
	<i>2017</i>	<i>0</i>	<i>0</i>		
	<i>2018</i>	<i>6</i>	<i>6</i>		
<i>Hałas</i>	<i>2016</i>			<i>370</i>	<i>97</i>
	<i>2017</i>			<i>241</i>	<i>84</i>
	<i>2018</i>			<i>67</i>	<i>68</i>
<i>Drgania</i>	<i>2016</i>			<i>2</i>	<i>1</i>
	<i>2017</i>			<i>12</i>	<i>4</i>
	<i>2018</i>			<i>0</i>	<i>0</i>

Jak wynika z tabeli i wykresów osoby pracujące w warunkach przekroczeń wartości NDS i NDN to w przeważającej części pracownicy narażeni na działanie hałasu powyżej obowiązujących norm. W stosunku do lat poprzednich, w 2018 roku nie występowały przekroczenia normatywu higienicznego dla wibracji miejscowej. Ponadto w trzech zakładach stwierdzono przekroczenia normatywów higienicznych określonych dla czynników chemicznych – mangan, żelazo, formaldehyd.

5.1.3. Kontrole w ramach nadzoru

W roku 2018 kontrolowane były zakłady, w których występowały istotne czynniki szkodliwe dla zdrowia zatrudnionych pracowników, tj. hałas, zapylenie, drgania mechaniczne, czynniki chemiczne, kontrolą objęto również podmioty wprowadzające do obrotu substancje i mieszaniny niebezpieczne, w tym m.in. prekursorzy, produkty biobójcze i środki ochrony roślin.

Skontrolowano 82 zakłady pracy zwracając szczególną uwagę na zagrożenia związane z zawodowym narażeniem pracowników na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia i zastosowanie przez pracodawców organizacyjno – technicznych środków zapobiegawczych przed negatywnymi skutkami narażenia zawodowego. Przedmiotem kontroli był również stan sanitarny zaplecza socjalnego oraz realizacja zarządzeń wydanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną i Państwową Inspekcję Pracy, a także sposób wprowadzania do obrotu substancji i mieszanin chemicznych zgodnie z wymogami UE. Ogółem przeprowadzono 85 kontroli.

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości wydano 6 decyzji administracyjnych. Stwierdzone uchybienia dotyczyły: braku pomiarów środowiska pracy, braku odpowiednich warunków higieniczno-sanitarnych w pomieszczeniu jadalni, braku oceny ryzyka zawodowego na szkodliwe czynniki biologiczne, braku rejestru czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy. W celu poprawy stanu bezpieczeństwa pracy pracodawcy zapewniali środki ochrony osobistej – rękawice, fartuchy ochronne, maski, gogle, a także systemy ochrony zbiorowej, takie jak: wentylacja mechaniczna – stanowiskowa i ogólna. Równocześnie w zakładach pracy wprowadzano hermetyzację procesów produkcyjnych, modernizację oraz sukcesywną wymianę maszyn i urządzeń w celu zmniejszenia emisji hałasu oraz substancji szkodliwych do środowiska pracy.

5.1.4. Czynniki rakotwórcze i mutagenne w środowisku pracy

W wyniku kontroli przeprowadzonych w ramach nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi stwierdzono, że w kontakcie z nimi zatrudnionych było 67 osób, w tym 46 kobiet. Ilość osób narażonych na czynniki rakotwórcze w roku sprawozdawczym jest identyczna jak w 2017 roku.

5.1.5. Nadzór nad zakładami ochrony zdrowia stosującymi cytostatyki

W ewidencji PSSE w Kaliszu w 2018 roku zarejestrowany był 1 podmiot leczniczy stosujący cytostatyki. W pomieszczeniu, w którym przygotowywane były leki cytostatyczne, zainstalowano łożę laminarną, w której filtry wymieniane były zgodnie z zaleceniami producenta.

5.1.6. Czynniki biologiczne w środowisku pracy

W roku sprawozdawczym na terenie powiatu kaliskiego przeprowadzono 32 kontrole w zakładach, w których istnieje potencjalne zagrożenie czynnikami biologicznymi (zakłady przetwórstwa mięsnego, zakłady produkcji spożywczej, podmioty lecznicze, w których występują czynniki biologiczne należące do 2 i 3 grupy zagrożenia: m.in. wirusy HBV, HCV i HIV) oraz w gospodarstwach rolnych zajmujących się produkcją roślinną, w których pracownicy narażeni są m.in. na laseczkę tęcza lub alergizujące promieniowce występujące w glebie i w pyłe oraz alergizujące grzyby rozwijające się na roślinach.

Ogółem ekspozowanych na działanie czynników biologicznych było 860 pracowników, co stanowi nieznaczny spadek w porównaniu do 2017 roku o 6 osób.

Dane te zostały ustalone w oparciu o informacje zawarte w dokumentacji analizy ryzyka zawodowego przeprowadzonego na stanowiskach pracy. W żadnym zakładzie nie

zostały przeprowadzone pomiary środowiska pracy, które uwzględniałyby szkodliwe czynniki biologiczne.

5.1.7. Nadzór nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi

W ramach nadzoru nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi, prekursorami, produktami biobójczymi przeprowadzono w zakładach 35 kontroli. Kontrolą objęto hurtownie oraz producentów i dystrybutorów substancji i mieszanin chemicznych, produktów biobójczych, dystrybutorów środków ochrony roślin oraz zakłady o różnym profilu produkcji, stosujące w działalności zawodowej substancje i mieszaniny niebezpieczne.

Podczas przeprowadzonych kontroli zwracano uwagę na przestrzeganie przepisów ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach oraz aktów wykonawczych. Egzekwowano obowiązek posiadania aktualnych spisów tych substancji i ich mieszanin, kart charakterystyki oraz opakowań zabezpieczających przed ich szkodliwym działaniem, pożarem lub wybuchem. Ponadto, szczególną uwagę zwracano na stosowanie środków zapewniających pracownikom ochronę ich zdrowia i życia. Sprawdzono również warunki magazynowania substancji i mieszanin chemicznych. Podczas kontroli przypominano pracodawcom o obowiązkach wynikających z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1907/2006 z dnia 18 grudnia 2006r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH).

W czasie kontroli producentów i dystrybutorów substancji i mieszanin chemicznych szczególną uwagę zwracano na etykiety wprowadzanych do obrotu substancji i mieszanin niebezpiecznych oraz na ich karty charakterystyki w związku ze zmianami wynikającymi z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin (CLP) oraz rozporządzenia Komisji (UE) Nr 453/2010 z dnia 20 maja 2010r. zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 z dnia 18 grudnia 2006r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH).

Na terenie powiatu kaliskiego zarejestrowanych było 3 producentów mieszanin niebezpiecznych oraz 2 producentów produktów biobójczych.

5.2. Choroby zawodowe

W roku 2018 wydano 3 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej, co stanowi nieznaczny spadek w porównaniu do roku 2017, w którym wydano 5 decyzji o stwierdzeniu

choroby zawodowej. oraz 2 decyzje o braku podstaw do jej uznania.- w roku poprzednim wydano również 2 decyzje.

Tab. 15. Liczba stwierdzonych chorób zawodowych w Kaliszu w latach 2016-2018

Rodzaj stwierdzonych najczęściej chorób zawodowych	Rok	Liczba przypadków
Zewnątrzpochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych	2016	1
	2017	0
	2018	0
Choroby zakaźne i pasożytnicze albo ich następstwa	2016	0
	2017	2
	2018	0
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	2016	0
	2017	1
	2018	0
Rak płuc	2016	1
	2017	0
	2018	0
Pylica spawaczy	2016	0
	2017	0
	2018	1
<i>Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat</i>	2016	0
	2017	0
	2018	2

5.3. Podsumowanie

1. Duże zmiany w rejestracji podmiotów gospodarczych (likwidacja, powstawanie nowych) utrudnia ocenę narażenia na czynniki szkodliwe.
2. Liczba obiektów w ewidencji PSSE w Kaliszu w roku 2018 roku nieznacznie wzrosła.
3. Liczba stwierdzonych chorób zawodowych w stosunku do roku 2017 nieznacznie spadła. Dużą grupę zawodową wśród osób ubiegających się o chorobę zawodową stanowią rolnicy.
4. Kontynuowano nadzór nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi, prekursorami, produktami biobójczymi. W wyniku przeprowadzanych kontroli stwierdzono, że pracodawcy stosujący chemikalia w coraz większym stopniu przestrzegają obowiązujących przepisów.
5. W roku sprawozdawczym kontynuowano nadzór nad zakładami, w których występują szkodliwe czynniki biologiczne dla zdrowia w środowisku pracy. Nie wszyscy pracodawcy sporządzili ocenę ryzyka zawodowego uwzględniającego zawodowe

narażenia na szkodliwe czynniki biologiczne. Liczba osób narażonych na czynniki biologiczne utrzymuje się na podobnym poziomie jak w roku 2017.

6. Liczba osób eksponowanych na czynniki rakotwórcze i mutagenne nie zmieniła się w porównaniu z rokiem poprzednim.

VI. WARUNKI SANITARNE W SZKOŁACH I INNYCH PLACÓWKACH OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH

6.1. Nadzór nad placówkami oświatowo - wychowawczymi

W 2018 roku Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży obejmowała swym nadzorem następujące placówki oświatowo-wychowawcze na terenie powiatu kaliskiego:

Tab. 19. Nadzór nad placówkami oświatowo-wychowawczymi w 2018 r.:

Rodzaj placówki	Liczba placówek	Liczba dzieci i młodzieży	Liczba przeprowadzonych kontroli
Żłobek	5	32	5
Przedszkola i punkty przedszkolne	15	833	19
Szkoły podstawowe	19	3037	30
Zespoły szkół	22	4930	57
Placówki letniego i zimowego wypoczynku (turnusy)	4	100	4
RAZEM	65	8932	115

6.2. Funkcjonalność i stan techniczny budynków

Wszystkie ww. placówki oświatowo-wychowawcze znajdują się w budynkach przystosowanych na pobyt dzieci i młodzieży. Na ogólną liczbę 65 placówek skontrolowanych w 13 (20%) stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wymagań sanitarno-technicznych. Uchybienia dotyczyły: zagrzybienia na ścianach w korytarzu szkolnym; brudnych ścian i sufitów w: pomieszczeniach do nauki, salach gimnastycznych, pomieszczeniach sanitarnych, szatniach, korytarzach, klatkach schodowych, gabinecie pielęgniarskim; zniszczonych wykładzin podłogowych w pomieszczeniach szkolnych; zniszczonego parkietu w auli; uszkodzonych płytek ściennych i podłogowych w pomieszczeniach sanitarnych itp. W 2018 roku na poprawę warunków sanitarno-technicznych w ww. placówkach wydano 14 decyzji administracyjnych.

W 2018 roku dopuszczono do użytkowania 5 nowych placówek, w tym: 1 klub dziecięcy, 1 żłobek, 3 przedszkola. W Szkole Podstawowej w Strzałkowie, gm. Lisków oddano do użytkowania dodatkowe sale lekcyjne (adaptacja pomieszczeń na poddaszu). W Publicznym Przedszkolu w Zbiersku, gmina Stawiszyn oddano do użytkowania dodatkowe sale zajęć dla dzieci oraz pomieszczenia sanitarne (adaptacja pomieszczeń na poddaszu). Na

terenie gminy Szczytniki oddano do użytkowania sale gimnastyczne z zapleczem sanitarnym przy Zespole Szkół w Marchwaczu oraz Zespole Szkół w Radliczycach. Wszystkie nowo oddane do użytku obiekty uzyskały pozytywną opinię sanitarną.

6.3. Wodociągi i kanalizacja

Na terenie powiatu kaliskiego wszystkie ww. placówki są zwodociągowane i skanalizowane. Nie odnotowano ponadnormatywnej liczby uczniów w przeliczeniu na urządzenia sanitarne.

6.4. Sale gimnastyczne

W ramach nadzoru sanitarnego oceniono warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w 41 szkołach. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że 5 szkół posiada zarówno sale gimnastyczne oraz sale rekreacyjno-zastępcze z zapleczem sanitarnym, 21 szkół posiada sale gimnastyczne z zapleczem sanitarnym, 1 placówka posiada salę gimnastyczną bez zaplecza sanitarnego, 12 placówek posiada tylko sale rekreacyjno-zastępcze. Uczniowie 2 placówek korzystają z hal sportowych. Przy sprzyjających warunkach pogodowych dzieci korzystają z boisk sportowych. Poprawę warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego odnotowano w Zespole Szkół w Marchwaczu oraz w Zespole Szkół w Radliczycach, gm. Szczytniki (oddano do użytkowania sale gimnastyczne z zapleczem sanitarnym).

6.5. Meble szkolne

Prawidłowe dostosowanie mebli szkolnych do wzrostu dzieci i młodzieży ma istotny i zasadniczy wpływ na ich postawę i zdrowie. Właściwy dobór stanowiska pracy zapewnia nie tylko komfort przy pisaniu, czytaniu lecz także zapobiega powstawaniu wad postawy.

Ocenę dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii przeprowadzono w 18 placówkach (54 oddziałach), w tym: 8 przedszkolach, 3 szkołach podstawowych i 7 zespołach szkół. W sumie oceniono 871 stanowisk pracy uczniów/przedszkolaków. Nieprawidłowości stwierdzono w 5 placówkach (15 oddziałach) na 98 stanowiskach pracy (11,25%). W celu usunięcia ww. nieprawidłowości wydano stosowne zalecenia.

6.6. Rozkłady zajęć szkolnych

Przedmiotem analiz była ocena procesu nauczania. Oceniono rozkłady zajęć lekcyjnych w 5 szkołach (39 oddziałach). Stwierdzono niezgodne z zasadami higieny rozkłady zajęć lekcyjnych w 2 szkołach (11 oddziałach – 28,2% ogólnej liczby badanych rozkładów). Nieprawidłowości dotyczyły nierównomiernego rozłożenia zajęć dydaktycznych

w poszczególnych dniach tygodnia (zajęcia nie rozpoczynały się o stałej porze, różnica w liczbie godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia wynosiła 2 godziny i więcej, zdwojenie godzin lekcyjnych z tego samego przedmiotu). W celu wyeliminowania ww. nieprawidłowości wydano stosowne zalecenia.

6.7. Dożywianie w szkołach

W 2018 roku skontrolowano 41 szkół pod kątem prowadzenia dożywiania. Rodzaj serwowanych w szkole posiłków przedstawia poniższa tabela.

Tab. 20. Rodzaj serwowanych w szkołach posiłków w roku 2018 r.

Rodzaj posiłku	Liczba dzieci korzystających z posiłków		% ogólnej liczby dzieci w szkołach	
	2017	2018	2017	2018
ROK				
pełne obiady	973	390	17,6	4,89
ciepłe posiłki jednodaniowe	116	378	2,1	4,74
napój (herbata)	778	616	14,1	7,73
Ogółem	1867	1384	33,8	17,37

W 2018 roku w skontrolowanych szkołach na terenie powiatu kaliskiego 372 uczniów korzystało z posiłków finansowanych przez GOPS.

6.8. Opieka medyczna

W 2018 roku skontrolowano 6 gabinetów profilaktycznej opieki zdrowotnej, które funkcjonują w szkołach. Nieprawidłowości w zakresie sanitarno-higienicznym stwierdzono w 1 gabinecie pielęgniarskim (brudne ściany i sufit, łuszczenie się powłok malarskich). W celu usunięcia nieprawidłowości wydano decyzję administracyjną.

6.9. Nadzór nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi

W 2018 roku oceniono realizację wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych w 8 szkołach. Placówki posiadają spis znajdujących się na stanie niebezpiecznych substancji chemicznych oraz karty charakterystyki. Substancje chemiczne są oznakowane w sposób widoczny umożliwiający ich identyfikację, przechowywane w zamkniętych pomieszczeniach. W pracowniach chemicznych znajdują się regulaminy określające zasady bezpieczeństwa i higieny pracy. W czasie kontroli nie stwierdzono przeterminowanych substancji i mieszanin chemicznych.

6.10. Wypoczynek dzieci i młodzieży

W 2018 roku pracownicy Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży przeprowadzili 4 kontrole pod kątem zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków uczestnikom zimowego i letniego wypoczynku zorganizowanego na terenie powiatu kaliskiego (3 kontrole planowe, 1 kontrola interwencyjna). Kontrola interwencyjna została przeprowadzona na obozie jeździeckim. W wyniku kontroli interwencyjnej stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wymagań sanitarno-higienicznych (brak czystości i porządku w pokojach oraz w pomieszczeniach sanitarnych wydzielonych dla uczestników wypoczynku). W celu usunięcia nieprawidłowości wydano stosowne zalecenia. Na osoby winne zaniedbań natury sanitarnej nałożono mandaty karne w wysokości 3 x 100,00zł. W pozostałych placówkach nie stwierdzono nieprawidłowości i uchybień. Nie odnotowano wypadków, zachorowań ani zatruc pokarmowych.

6.11. Podsumowanie

1. W 2018 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu wydał 14 decyzji administracyjnych na poprawę warunków sanitarno-technicznych w placówkach oświatowo-wychowawczych.
2. Za stwierdzone uchybienia natury sanitarnej nałożono 4 mandaty karne na sumę 400,00zł. Uchybienia dotyczyły: braku czystości i porządku w pomieszczeniach szkoły, braku środków do utrzymania higieny osobistej uczniów (1 placówka, 1 mandat na sumę 100,00zł); braku czystości i porządku w pokojach oraz w pomieszczeniach sanitarnych wydzielonych dla uczestników letniego wypoczynku dzieci i młodzieży (1 placówka, 3 mandaty na sumę 300,00 zł).
3. Przyczyną nieprawidłowych rozkładów zajęć lekcyjnych było nieprzestrzeganie zasad higieny pracy ucznia.
4. Brak zróżnicowania w salach lekcyjnych mebli szkolnych (min. 3 rozmiary stolików i krzeseł) oraz brak nadzoru nauczycieli był główną przyczyną nieprawidłowego doboru stanowiska pracy ucznia.
5. Na terenie powiatu kaliskiego przeprowadzono 4 kontrole placówek zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży. Nieprawidłowości w zakresie wymagań sanitarno-higienicznych stwierdzono w jednej placówce (obóz jeździecki). W celu usunięcia nieprawidłowości podjęto stosowne działania. W pozostałych placówkach nie stwierdzono nieprawidłowości i uchybień.

VII. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

7.1. Zakres nadzoru sanitarnego

W 2018 roku w ewidencji obiektów w powiecie kaliskim znajdowało się ogółem 1308 zakładów żywnościowo-żywnościowych (w roku 2017 – 1104), w tym:

- 85 obiektów produkcji żywności,
- 377 obiekty obrotu żywnością,
- 125 obiektów żywienia zbiorowego typu otwartego,
- 50 zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego,
- 612 środków transportu.

Liczba zaewidencjonowanych obiektów w 2018 roku w porównaniu z rokiem 2017 zwiększyła się o 204 zakłady.

W nadzorowanych obiektach przeprowadzono 494 kontroli i rekontroli sanitarnych. Nałożono 5 mandatów karnych na sumę 1200 zł. Pobrano 10 próbek żywności, w kierunku oznaczenia poziomu pestycydów i metali, żadna z nich nie była kwestionowana.

Tab. 21. Stan sanitarny obiektów wyrażony odsetkiem zakładów złych w latach 2016-2018.

ROK	Odsetek obiektów o złym stanie sanitarnym
2016	0,02
2017	0,01
2018	0,01

Na podstawie w/w danych liczbowych można by stwierdzić, że stan sanitarny zakładów produkcji, obrotu żywnością, żywienia zbiorowego otwartego oraz żywienia zbiorowego zamkniętego w porównaniu z rokiem ubiegłym jest na tym samym poziomie. Stan sanitarny nadzorowanych obiektów oceniany był przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej zgodnie z jednolitymi procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, które wprowadzono do stosowania w 2004 roku z modyfikacjami w 2005 i 2006 roku.

Tab. 22. Stan sanitarny obiektów żywności i żywienia w latach 2016-2018 wg MZ-48

Obiekty	% obiektów niezgodnych z wymaganiami		
	2016	2017	2018
Sklepy spożywcze	0,01	0,2	0,3
Piekarnie	0	0,09	0
Zakłady żywienia zbiorowego – otwarte	0,01	0,2	0
Zakłady żywienia zbiorowego – zamknięte	0	0	1,5
Wytwórnice naturalnych wód mineralnych, naturalnych wód źródłanych i stołowych	0	0,09	0

Jak wynika z powyższych danych nieznaczne pogorszenie stanu sanitarno-higienicznego nastąpiło w sklepach spożywczych i zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego, natomiast polepszeniu uległy piekarnie, zakłady żywienia zbiorowego otwarte i wytwórnice naturalnych wód mineralnych, naturalnych wód źródłanych i stołowych. Stan sanitarny w pozostałych grupach obiektów pozostaje na tym samym poziomie.

7.2. Najczęściej stwierdzane uchybienia w poszczególnych grupach obiektów

7.2.1. Sklepy spożywcze (z wyłączeniem super- i hipermarketów)

W 2018 roku zły stan sanitarny sklepów spożywczych wynosił 0,002%, natomiast w 2017 roku 0,015%. Jak widać zły stan sanitarny obiektów jest nadal na podobnym poziomie. Nieprawidłowości w kontrolowanych sklepach spożywczych, w przypadku których stwierdzono zły stan sanitarno – higieniczny obiektu dotyczyły obecności przeterminowanych artykułów spożywczych oraz braku zapisów GMP/GHP.

7.2.2. Zakłady żywienia zbiorowego – otwarte

W ewidencji na terenie powiatu kaliskiego znajduje się 125 obiektów; z czego 81 zostało skontrolowanych. Stan sanitarno – higieniczny obiektów żywienia zbiorowego - otwartego w porównaniu do lat ubiegłych uległ poprawie. Jest to wynik licznych kontroli i rekontroli.

7.2.3. Zakłady żywienia zbiorowego – zamknięte

Na terenie powiatu kaliskiego w 2018 roku znajdowało się 50 zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego. Skontrolowano 23 obiekty, z czego w jednym stwierdzono

nieprawidłowości, które dotyczyły złego stanu sanitarno – higienicznego. W związku z wymienionymi uchybieniami nałożono mandat karny na kwotę 100 zł.

7.2.4. Sklepy spożywcze (z wyłączeniem super- i hipermarketów)

W 2018 roku w ewidencji znajdowało się 198 sklepów spożywczych, z których skontrolowano 101, stwierdzono 4 obiekty niezgodne z wymaganiami. W sklepach spożywczych dobrze oceniano wyposażenie sali sprzedaży, zastrzeżenia dotyczyły natomiast bieżącego stanu sanitarno – higienicznego w mniejszych sklepach. Za nieprzestrzeganie wymagań dotyczących zachowania czystości i porządku, higieny sprzedaży, obecność przeterminowanych produktów spożywczych oraz brak zapisów GHP/GMP nałożono 4 mandaty karne na kwotę łączną 1100 zł.

7.2.5. Piekarnie oraz wytwórnie naturalnych wód mineralnych, naturalnych wód źródłanych i stołowych

W 2018 roku w piekarniach oraz wytwórniach naturalnych wód mineralnych, naturalnych wód źródłanych i stołowych nie stwierdzono nieprawidłowości dotyczących stanu sanitarno – higienicznego obiektów oraz brak prowadzonych zapisów GMP/GHP i HACCP.

7.3. Stan sanitarny środków transportu żywności

W 2018 roku organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Kaliszu skontrolowały 31 środków transportu żywności. Wszystkie środki transportu spełniały wymagania sanitarno-techniczne.

Zakłady produkujące żywność posiadały na ogół własne środki transportu, pozytywnie zaopiniowane przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Większość obiektów obrotu żywnością dysponowała prawidłowymi środkami transportu, dobrymi technicznie i przeznaczonymi wyłącznie do przewozu artykułów spożywczych. Niektóre zakłady korzystały z usług specjalistycznych firm transportowych.

7.4. Jakość zdrowotna środków spożywczych

W 2018 roku laboratorium WSSE w Poznaniu, zbadało 5 próbek ogórków i 5 próbek pomidorów w kierunku oznaczenia poziomu pestycydów i metali, żadna z nich nie była kwestionowana.

Laboratorium WSSE w Poznaniu nie badało środków spożywczych z importu z terenu powiatu kaliskiego.

Tab. 23. Jakość zdrowotna środków spożywczych w latach 2016-2018

ROK	Próbki badanych środków spożywczych - RAZEM		W tym:	
	Ilość próbek zbadanych	% próbek zakwestionowanych	krajowe	importowane
2016	11	0	11	0
2017	0	0	0	0
2018	10	0	10	0

7.5. Ocena spraw załatwianych w systemie RASFF

Sekcja Higieny Żywności i Przedmiotów Użytku bierze udział w systemie RASFF ds. zbierania i przekazywania informacji o niebezpiecznych produktach żywnościowych. W okresie roku sprawozdawczego Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu otrzymał 12 zgłoszeń z Krajowego Punktu Kontaktowego i od Państwowych Wojewódzkich Inspektorów Sanitarnych o niebezpiecznych produktach żywnościowych.

Do najczęściej występujących zagrożeń otrzymywanych w ramach systemu RASFF w 2018 roku należało monitorowanie wycofywania kwestionowanych towarów ze sklepów lub hurtowni.

Na podstawie oceny ryzyka podejmowano działania zapewniające wyeliminowanie zagrożenia oraz monitorowano wycofywanie produktów z rynku, podejmowano również działania wyjaśniające i działania zaradcze, stosownie do stanu faktycznego.

7.6. Ocena sposobu żywienia

W 2018 roku sposób żywienia oceniono w 23 obiektach, gdzie dokonano teoretycznej oceny jadłospisów, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 roku w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach. W badaniach nad sposobem żywienia główny nacisk położono na żywienie dzieci i młodzieży. Wszystkie oceny wypadły pozytywnie i ich wyniki zostały omówione podczas kontroli.

7.7. Podsumowanie

1. Stan sanitarno-higieniczny obiektów żywności i żywienia nadzorowanych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Kaliszu jest zróżnicowany w poszczególnych grupach podmiotów żywnościowych.

Pogorszenie stanu sanitarno-higienicznego dotyczyło sklepów spożywczych i zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego, w których stwierdzono nieodpowiedni stan sanitarno – higieniczny obiektów oraz brak prowadzonych zapisów GMP/GHP i HACCP.

2. Przeważająca większość przedsiębiorców branży spożywczej wdraża system jakości HACCP oraz Dobrą Praktykę Produkcyjną (GMP) i Dobrą Praktykę Higieniczną (GHP).
3. W nadzorowanych obiektach (1308 podmiotów) przeprowadzono 494 kontroli i rekontroli sanitarnych, nałożono 5 mandatów na 1200 zł, wydano 2 decyzje nakazujące usunięcie stwierdzonych uchybień. Pobrano 10 próbek żywności i przedmiotów użytku.
4. Jakość zdrowotna środków spożywczych wyrażana odsetkiem kwestionowanych próbek żywności w porównaniu z rokiem 2017 pozostała na tym samym poziomie.

VIII. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA

Działania w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia podejmowane w 2018 roku przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu wynikały przede wszystkim z potrzeb zdrowotnych społeczeństwa oraz sytuacji epidemiologicznej, stanowiąc tym samym priorytetowe kierunki podejmowanych inicjatyw w promocji zdrowia środowiska lokalnego. Specjaliści ds. oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia inicjowali, koordynowali i przeprowadzali w szerokiej współpracy środowiskowej działania w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia.

W 2018 roku prowadzono szerokie działania informacyjno – edukacyjne dotyczące:

- poprawy nawyków żywieniowych oraz zwiększenia aktywności fizycznej,
- ograniczenia zdrowotnych następstw palenia tytoniu wśród dzieci, młodzieży i ogółu społeczeństwa, zapobiegania paleniu tytoniu wśród uczniów, zmniejszenia narażenia dzieci na bierne palenie tytoniu,
- wzmocnienia przestrzegania ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych,
- przygotowania młodych ludzi oraz całego społeczeństwa w zakresie zapobiegania HIV/AIDS,
- wzrostu wiedzy na temat wpływu narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych na funkcjonowanie organizmu ludzkiego,
- zmniejszenia zawałów serca i udarów mózgu,
- profilaktyki raka piersi i raka szyjki macicy,
- profilaktyki grypy,
- bezpieczeństwa dzieci podczas wypoczynku zimowego i letniego,
- promocji zdrowego stylu życia.

Przedsięwzięcia prozdrowotne adresowane były do szerokiego kręgu odbiorców w liczbie 13 710 osób.

W roku 2018 na terenie powiatu kaliskiego realizowano następujące programy zdrowotne i prowadzono akcje oraz kampanie społeczne:

1. realizacja krajowych programów edukacyjnych:

„Moje Dziecko Idzie do Szkoły” skierowany dla grup przedszkolnych (4,5,6,7-latki), uczniów klas „O”. Jego celem jest podniesienie poziomu wiedzy na temat wybranych

elementów zdrowego stylu życia oraz ich roli w kształtowaniu prawidłowych nawyków prozdrowotnych u dzieci rozpoczynających naukę w szkole poprzez:

- podniesienie poziomu wiedzy na temat wybranych elementów zdrowego stylu życia,
- uświadomienie rodzicom ich roli w kształtowaniu prawidłowych nawyków prozdrowotnych,
- zainteresowanie rodziców zdrowiem ich dzieci i czynnikami wpływającymi na jego zachowanie,
- przekonanie rodziców o słuszności podejmowanych działań profilaktycznych w domu, środowisku szkolnym.

„Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce”

Państwowa Inspekcja Sanitarna jest koordynatorem działań w ramach Narodowego Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce na lata 2014 – 2018, który został przyjęty przez Radę Ministrów 8 lipca 2014 r. W ramach profilaktyki palenia tytoniu Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Kaliszu podejmuje następujące zadania, w tym:

- ***„CZyste Powietrze wokół Nas”*** – program edukacji antytytoniowej dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym, ich rodziców lub opiekunów,
- ***„Nie pal przy mnie, proszę”*** – program edukacji antytytoniowej dla dzieci z klas I-III szkół podstawowych.

„Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS”, który określa politykę rządu w zakresie zapobiegania HIV/AIDS i zwalczania ich społecznych skutków. Głównymi zadaniami Krajowego Programu są: ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV m.in. poprzez zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS tj.: prowadzenie długofalowych programów profilaktyczno-edukacyjnych dla młodzieży, organizowanie uświadamiających kampanii medialnych, rozszerzanie sieci punktów wykonujących testy na obecność HIV z profesjonalnym poradnictwem, międzynarodowa wymiana doświadczeń w walce z HIV/AIDS; poprawa jakości życia i dostępu do opieki zdrowotnej dla osób żyjących z HIV/AIDS oraz ich bliskich poprzez promowanie i wspieranie działań organizacji pozarządowych i wolontariatu w zakresie profilaktyki HIV, pomocy zakażonym HIV i chorym na AIDS, promowanie projektów integracyjnych z chorymi.

Projekt edukacyjny „Trzymaj Formę!” - inicjatywa propagująca zdrowy styl życia o unikalnym dwukierunkowym podejściu: promującym przyjemne, zbilansowane odżywianie połączone z regularną aktywnością fizyczną. Program oparty jest na założeniu, że aktywny styl życia jest zdrowy, przyjemny, łatwo osiągalny i przystępny finansowo dla wszystkich niezależnie od wieku, płci i aktualnej sprawności fizycznej. Adresatami programu są uczniowie klas I – III gimnazjów, klas V – VI szkół podstawowych i ich rodzice.

„Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych” - celem projektu jest ograniczenie używania alkoholu, tytoniu, narkotyków i środków zastępczych tzw. „dopalaczy” przez młodzież, a więc czynników, które mają zdecydowanie negatywny wpływ na zdrowie i mogą prowadzić do uzależnień.

Projekt edukacyjny „Wiem - nie biorę! Jestem bezpieczny” – celem projektu jest wzrost świadomości społecznej na temat wpływu narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych na funkcjonowanie organizmu ludzkiego. Działania informacyjno – edukacyjne kierowane są do kadry pedagogicznej i pielęgniarek środowiska szkolnego ze szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, a także do młodzieży, ich rodziców lub opiekunów.

Program profilaktyki raka szyjki macicy „Wybierz życie – pierwszy krok” – celem głównym programu jest zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę, poprzez:

- zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli wirusa HPV w jego powstawaniu,
- kształtowanie świadomości na temat czynników zwiększających ryzyko raka szyjki macicy,
- motywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym przez całe życie.

Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej dla uczniów IV klas szkół podstawowych pt. „Bieg po zdrowie” – głównym celem programu jest zapobieganie paleniu papierosów wśród uczestników zajęć, zarówno obecnie jak i w przyszłości w ich dalszym życiu, a także ukazanie atrakcyjności życia wolnego od uzależnienia od tytoniu.

2. realizacja akcji i kampanii społecznych:

- obchody **Światowego Dnia Zdrowia** (07 kwietnia)
- obchody **Światowego Dnia bez Tytoniu** (31 maja)
- obchody **Światowego Dnia Rzucania Palenia** (trzeci czwartek listopada)
- obchody **Światowego Dnia AIDS** (1 grudnia)
- comiesięczny monitoring dotyczący sytuacji w zakresie realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia koordynowała i nadzorowała działania promujące zdrowie poprzez:

- szkolenia i narady dla uczestników reprezentujących różne instytucje i grupy zawodowe, a także szkolenia edukacyjne dla młodzieży szkolnej,
- poradnictwo metodyczne,
- dystrybucję materiałów oświatowo zdrowotnych i pakietów edukacyjnych,
- wypożyczanie materiałów dydaktycznych,
- współpracę z pracownikami ds. promocji zdrowia w jednostkach samorządowych,
- wizytacje placówek,
- wykorzystywanie inicjatyw lokalnych dotyczących promowania zdrowego stylu życia,
- współpracę z lokalnymi środkami masowego przekazu,
- monitoring i ewaluacja.
-

Na terenie powiatu ziemskiego w 2018 roku przeprowadzono 9 narad z 22 osobami, 19 szkoleń dla 222 osób, 46 wizytacje programowe placówek w tym 2 wizytacje szpitali, 7 wizytacji nieprogramowych, podczas których dokonano 126 ocen realizacji interwencji programowych:

- „Moje Dziecko idzie do szkoły” – 18 ,
- „Czyste powietrze wokół nas” - 23 ,
- „Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce” – 12,
- „ Nie pal przy mnie proszę” – 23,
- „Trzymaj formę” – 23,
- „Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS” – 13,

- „Bieg po zdrowie” – 11,
- „Wiem nie biore, jestem bezpieczny” – 2,
- „Wybierz życie, pierwszy krok” – 1.

W ramach działań oświatowo zdrowotnych i promujących zdrowie wydano 11 098 sztuk materiałów edukacyjnych (tj. m.in. plakaty, poradniki, broszury, ulotki, płyty CD, ustniki) oraz 161 gadżetów (tj. m.in. worki sportowe, odblaski, plecaki, torby, długopisy).

8.1. Podsumowanie

1. Działania w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia inicjowali, koordynowali i przeprowadzali przedstawiciele Inspekcji Sanitarnej w szerokiej współpracy środowiskowej przy współudziale nauczycieli, liderów zdrowia oraz innych służb działających na terenie powiatu.
2. W roku 2018 na terenie powiatu ziemskiego realizowano 10 programów zdrowotnych i prowadzono wiele akcji oraz kampanii społecznych.
3. Przedsięwzięcia prozdrowotne adresowane były do szerokiego kręgu odbiorców w liczbie 13 710 osób.
4. W ramach działań oświatowo zdrowotnych i promujących zdrowie wydano 11 098 sztuk materiałów edukacyjnych (tj. m.in. plakaty, poradniki, broszury, ulotki, płyty CD, ustniki) oraz 161 gadżetów (tj. m.in. worki sportowe, odblaski, plecaki, torby, długopisy).

IX. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Do zakresu zadań Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kaliszu należy uzgadnianie w szczególności:

- opiniowanie miejscowych projektów planów zagospodarowania przestrzennego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- uzgadnianie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych,
- uzgadnianie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczących budowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych,
- uczestniczenie w dopuszczeniu do użytku obiektów budowlanych.

Plany zagospodarowania przestrzennego są uzgadniane na podstawie prognozy skutków wpływu ustaleń planu na środowisko i zdrowie ludzi. W omawianym okresie uzgodniono ogółem 2 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego terenu. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego były poprzedzone opinią o studium uwarunkowań i kierunkach zagospodarowania przestrzennego gmin w m. Dębe, Kokanin, Lisków, Opatówek.

Zaopiniowano 2 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w m. Kokanin, Dębe.

W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko uzgodniono 2 zakresy i stopnie szczególności informacji wymaganej w prognozie oddziaływania na środowisko dla studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (działki w gm. Lisków, Stawiszyn) oraz 5 zakresów i stopnia szczególności dla projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (działki w gm. Kokanin, Stawiszyn, Ceków).

W drodze postanowienia uzgodniono 34 projekty decyzji warunków zabudowy i zagospodarowania terenu (np.: budynki inwentarskie w m.: Borów, Bożenno, Kakawa Kolonia, Piegonisko Wieś, Krowica Zawodnia, Godziszki, Staw, Sobiesęki Trzecie, Jamnice, Ostrów Kaliski, Brzeziny, Długa Wieś Pierwsza, Janików, Popów, Rajsko; budynek handlowy Dino w m. Staw; budynek mieszkalny w m. Rajsko; szklarnia ogrodnicza w m. Piegonisko-Pustkowie; magazyn usługowo-socjalny w m. Borek; silosy na kisonki w m. Mroczy Wielkie).

Ustawa o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z dnia

3 października 2008r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 2081 z późn.zm.) przywołuje Państwową Inspekcję Sanitarną do uzgadniania przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, dla których opracowanie raportu jest obligatoryjne oraz mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, dla których opracowanie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko może nie być wymagane.

W związku z planowanymi inwestycjami mogącymi znacząco oddziaływać na środowisko wydano 5 opinii sanitarnych o konieczności wykonania raportu na środowisko i jego zakresu (np.: budynki inwentarskie w m. Brudzew, Dębe; ubojnia drobiu w m. Dębe, oczyszczalnia ścieków w m. Zbiersk-Cukrownia; produkcja pianki poliuretanowej w m. Lisków).

W 49 przypadkach odstąpiono od konieczności sporządzenia raportu dla planowanych inwestycji (np. hodowla drobiu w m.: Ostrów Kaliski, Smółki, Oszczekiln; trzody chlewnej w m.: Jamnice, Szałe, Kakawa Stara.; hodowla bydła w m. Brudzew, Cienia Trzecia, Nadziej, Żerniki, Dzierzbini; przebudowa drogi gminnej w m.: Małgów, Szulec, Gadów, Piegonisko Wieś; urządzenia wodne w m.: Jastrzębniki, Sierzchów, Opatówek; instalacja fotowoltaniczna w m.: Przedzeń, Pawłówek, Ciepeliów, Kuszyn, Złotniki Małe, Długa Wieś II; stacja paliw w m. Aleksandria; kotły parowe – destylacja w m. Zbiersk Cukrownia; hala magazynowa w m. Małgów; instalacja odgazowywania odpadów Orli Staw; instalacja do biomasy w m. Czepisz; szklarnia ogrodnicza w m. Krzemionka; produkcja oleju roślinnego w m. Dębe; magazyn suszarniczy w m. Zbiersk-Curkownia; zbiorniki na oleje napędowa w m. Goliszew, sieć kanalizacyjna w m. Jagodzinie; punkt skupu złomu w m. Jastrzębniki; hale produkcyjne w m. Pawłówek).

Opiniowanie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych przedsięwzięć takich jak: stacje uzdatniania wody, oczyszczalnie ścieków, składowiska odpadów, zakładów utylizacji odpadów, obiektów handlowo-usługowych, zakładów pracy, ferm pozwala na poprawę warunków sanitarno-higienicznych na terenie powiatu. Istotnym celem jest dążenie do zagwarantowania, aby projektowane obiekty w powiecie kaliskim, w tym szczególnie przemysłowe nie powodowały zagrożenia i uciążliwości dla ludności.

W 2018 roku wydano w drodze opinii sanitarnych 8 uzgodnień przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (biorafineria pszenna w m. Zbiersk-Cukrownia; ubojnia drobiu w m. Dębe, ferma drobiu w m.: Plewnia Nowa, Prażuchy Stare,

Poklęków, Żegocin Gadów; stacja paliw, w m. Aleksandria, budynek inwentarski w m. Michałów Pierwszy).

W trakcie opiniowania Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu uzgodnił 25 dokumentacji projektowych, w tym pozytywną opinię uzyskało 25 opracowań (100%).

W związku z prowadzoną działalnością zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wykonano 72 wizji lokalnych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu uczestniczył 72 razy w oddaniu do użytku obiektów budowlanych. Były to następujące obiekty: spożywcze, lokale gastronomiczne, zakłady fryzjerskie i kosmetyczne, gabinety lekarskie, przechowalnia produktów rolnych w m.: Piątek Mały Kolonia, Kolonia Skarszewek, Żegocin, Joanka, Wola Droszewska; budynek chowu kaczek w m. Werginki; sala gimnastyczna w m.: Marchwacz, Radliczyce; budynek handlowy DINO w m. Kamień, Mycielin, Ceków; oczyszczalnia ścieków w m. Opatówek; punkt apteczny w m. Kamień; przedszkole w m.: Piotrów, Zbiersk-Cukrownia, Ceków Kolonia; Szosa Turecka, Brzeziny; żłóbek w m. Szosa Turecka; stacja uzdatniania wody w m.: Piegonisko Wieś, Kokanin, Sokołówka; szkoła podstawowa w m.: Morawin, Strzałków; zakład renowacji pianin w m. Magdalenów; oddział leczenia zespołów abstynencyjnych w m. Sokówka; budynek kwaszarni i konfekcjonowania kapusty i ogórków w m. Pawłówek.

X. WNIOSKI

Stan sanitarny powiatu kaliskiego należy ocenić jako zadawalający i nie stanowiący bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia i życia mieszkańców.

W celu dalszej poprawy stanu bezpieczeństwa sanitarnego w powiecie grodzkim należy kontynuować następujące działania:

1. Prowadzić nadzór nad realizacją programu obowiązkowych szczepień ochronnych.
2. Sprawować nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego.
3. Prowadzić monitoring suplementów diety, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz środków spożywczych wzbogaconych wprowadzanych po raz pierwszy do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
4. Wzmocnić nadzór nad produktami wprowadzanymi do obrotu mogącymi stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzi.
5. Wykonywać analizy mikrobiologiczne próbek żywności pobieranych w ramach urzędowej kontroli i monitoringu, w celu ciągłego nadzoru laboratoryjnego nad bezpieczeństwem żywności.
6. Sprawować bieżący nadzór sanitarny nad bezpieczeństwem zdrowotnym wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, a także wody w kąpieliskach oraz pływalniach.
7. Sprawować bieżący nadzór sanitarny nad obiektami użyteczności publicznej.
8. Prowadzić nadzór nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy celem wzmocnienia ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy.
9. Przeciwdziałać narkomanii poprzez monitorowanie i koordynowanie działań w zakresie realizacji polityki państwa w obszarze środków zastępczych.
10. Sprawować nadzór nad wprowadzaniem do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin, detergentów, prekursorów narkotyków kat. 2 i 3, produktów biobójczych oraz ich stosowaniem w działalności zawodowej.
11. Sprawować nadzór nad warunkami nauczania, wychowania, opieki oraz wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży.
12. Realizować niezbędne czynności zapobiegawcze lub kontrolne w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa sanitarnego.
13. Sprawować zapobiegawczy nadzór sanitarny pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych w nowoprojektowanych lub modernizowanych obiektach, przy

realizacji przedsięwzięć oraz ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego powiatu grodzkiego.

14. Inicjować zadania w obszarze edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia zgodnie z potrzebami społeczności lokalnych i aktualną sytuacją epidemiologiczną powiatu grodzkiego.
15. Kontynuować współpracę z wydziałami Urzędu Miasta, władzami samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi celem eliminacji zagrożeń i uciążliwości dla zdrowia i życia ludności.